

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa)**

**dokonanej w dniach 21 – 22 listopada 2013 r. na kierunku *zarządzanie* prowadzonym
w ramach obszaru nauk społecznych realizowanych
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Wiesław Ciechomski - członek PKA

- dr hab. Wojciech Downar - członek PKA

- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny

- Maja Bednarzewska – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego na kierunku *zarządzanie* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2004 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 589/2004 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 8 lipca 2004 r.), zaś druga - w roku 2010 zakończona wydaniem oceny pozytywnej Uchwałą Nr 36/8/2010 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 9 grudnia 2010 r., z krótszym okresem jej obowiązywania, tj. do roku akademickiego 2013/2014.

Aktualna trzecia wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1)

Kierunek *zarządzanie* jest jednym z 3 kierunków prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego. Kształcenie na tym kierunku prowadzone jest

od roku 1990 - początkowo w ramach Politechniki Zielonogórskiej, zaś od 2001 r. w ramach Uniwersytetu Zielonogórskiego utworzonego na mocy ustawy z dnia 7 czerwca 2011 r. (Dz. U. nr 74, poz. 785) - w wyniku połączenia Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. T. Kotarbińskiego w Zielonej Górze.

Usytuowanie w/w kierunku na tym Wydziale było uzasadnione również posiadaniem odpowiedniej kadry naukowo-dydaktycznej.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie Uczelni, w ramach której został utworzony oceniany kierunek studiów, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat Uczelni.

Strategia Uniwersytetu Zielonogórskiego została zatwierdzona Uchwałą nr 67 z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia strategii Uniwersytetu Zielonogórskiego na lata 2013 – 2020. W dokumencie tym zatwierdzono również misję Uczelni.

Określona w niej misja nadaje kierunek działań realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne i dydaktyczne Uczelni. Daje podstawę do zdefiniowania celów szczegółowych dla poszczególnych podmiotów i struktur, również WEZ. W misji UZ przyjmuje się, że Uczelnia jest integralną częścią regionu. Jej funkcjonowanie zwiększa zasadniczo możliwość rozwoju, daje szansę społeczności lokalnej, przedsiębiorcom, podmiotom społecznym, czy organizacjom pozarządowym na sprostanie wymagającej konkurencji.

Strategia rozwoju Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego została zatwierdzona Uchwałą Nr 8/RW/11/2013 z dnia 19 września 2013 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Wydziału Ekonomii i Zarządzania, zawierająca misję Wydziału.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu i Rady Wydziału wraz z listami obecności na których wspomniane wyżej dokumenty zostały zatwierdzone. W posiedzeniach tych organów uczestniczyli tylko interesariusze wewnętrzni.

Program nauczania i sposób realizacji kształcenia na kierunku zarządzanie nie tylko odpowiada celom, określonym w misji i strategii UZ i wewnętrznej Wydziału, ale jest gwarantem zwiększenia szans i możliwości absolwentów na rynku pracy. Daje możliwość dostosowania treści i metod dydaktycznych do dynamicznie zmieniających się potrzeb społeczno-gospodarczych. Wydział realizuje strategię odpowiadającą zapotrzebowaniu społecznemu i gospodarczemu regionu. Podkreślona w misji i strategii Wydziału integracja ze środowiskiem gospodarczym i społecznym, pozwala na osiągnięcie efektywności działania i skuteczną reakcję na zapotrzebowanie rynku. Podstawę do tak sformułowanego wniosku stanowić może, utrzymujące się od długiego już czasu, duże zainteresowanie kształceniem na oferowanych na wydziale kierunkach studiów, w tym zarządzaniu. Monitorowanie karier zawodowych wielu absolwentów zarządzania dowodzi, że wiedza, umiejętności praktyczne, zdobyte podczas studiów, pozwalają na osiągnięcie sukcesu zawodowego. Źródłem sukcesu w omawianej kwestii jest także dostosowanie tematów i treści prowadzonych prac badawczych do programów kształcenia.

Uznać można, że studenci i absolwenci ocenianego kierunku, ich wiedza, umiejętności i postawy oraz podejmowane decyzje, mają i będą miały kluczowe znaczenie dla rozwoju regionu.

Kierunek zarządzanie wpisuje się zarówno w misję Uczelni jak i misję Wydziału, a także w sformułowane cele i zadania strategiczne, ponieważ oferuje program kształcenia przygotowujący studenta do pracy na lokalnym rynku pracy. Władze Uczelni i Wydziału wskazują, iż uczelnia reaguje właściwie na sygnały rynku pracy i powołuje nowe kierunki studiów jak i wygasza te, które nie znajdują odpowiedniego zainteresowania a także modyfikuje programy kształcenia. W zadaniach strategicznych Uczelni i Wydziału wymienia się monitorowanie rynku edukacyjnego i rynku pracy w celu określenia zapotrzebowania na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne absolwentów oferowanych kierunków studiów.

Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców potwierdziło, iż Uczelnia oraz Wydział współpracuje ze środowiskiem gospodarczym od kilku lat i konsultuje zarówno ofertę dydaktyczną, w tym dotyczącą kierunku ekonomicznych, jak i ich realizację. Efekty kształcenia określone dla ocenianych kierunków Wydziału, a także współpraca z przedstawicielami praktyki gospodarczej i administracyjnej potwierdza zgodność wizytowanych kierunków z misją i strategią Wydziału. Elastyczność oferty zapewniona jest poprzez wprowadzenie specjalności, które pozwalają na dostosowanie się do potrzeb rynku pracy przy niezmiennych kierunkowych efektach kształcenia.

1.2)

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału, w którym uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat.

Uchwałą Nr 508 z dnia 25 kwietnia 2012 r. Senat określił efekty kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania, w tym dla ocenianego kierunku studiów.

Rada Wydziału Uchwałą nr 10/RW/2 z dnia 20 września 2012 r. uchwaliła plany studiów i programy kształcenia, w tym dla ocenianego kierunku, zaktualizowane Uchwałą z dnia 24 marca 2013 r.

Studenci biorą udział w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku. Przedstawiciele studentów zasiadają w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału, studenci są także członkami Wydziałowego zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Przedstawiciel studentów jest także członkiem Rady Programowej kierunku zarządzanie, do której kompetencji należy m.in. coroczna ewaluacja programu studiów.

Studenci biorą także udział w spotkaniach z przedstawicielami władz Wydziału, których celem jest zapoznanie się z opiniami studentów dotyczących bieżących problemów, ich propozycji i uwag dotyczących planów i programów studiów.

W procesie kształtowania i aktualizacji koncepcji kształcenia na kierunku zarządzanie uczestniczyli zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni. Wydział Ekonomii i Zarządzania ma sprecyzowaną listę głównych interesariuszy. Interesariuszami zewnętrznymi są m.in. Urząd Miasta w Zielone Górze, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze, Komunalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. w Zielonej Górze, SAS Sp. z o. o., SEVEN sp. z o. o. w Zielonej Górze, Perceptus sp. z o. o. w Zielonej Górze, Związek Banków Polskich, Biuro Informacji Kredytowej. Wykaz interesariuszy zewnętrznych, w tym instytucjonalnych jest szeroki, a Zespół Oceniający miał możliwość przedyskutowania kwestie definiowania efektów oraz roli pracodawców w tym procesie w czasie spotkania z grupą przedsiębiorców tworzących powstającą Radę konsultacyjną interesariuszy. Przedstawiciele praktyki uczestniczą w przygotowaniu programów kształcenia, proponują nowe formy oferty edukacyjnej oraz prowadzą zajęcia dydaktyczne na Wydziale Ekonomii i Zarządzania.

Aktualizacja programów prowadzona jest przez Dziekanów oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Komisja wypełnia zadania z zakresu koordynacji prac nad systemem jakości kształcenia, proponuje zmiany w tym systemie i wdraża narzędzia służące jego udoskonalaniu. W tym celu pozostaje w bieżącym kontakcie ze studentami, kadrami naukowo-dydaktyczną, przedstawicielami rynku pracy i absolwentami. Zbiera ich opinie, propozycje i

uwagi dokonując późniejszej oceny i modyfikacji systemu jakości kształcenia. Prace Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz pozostałych organów działających w ramach systemu na Wydziale koordynuje Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Wdraża również decyzje podjęte przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, pozostaje w kontakcie ze studentami, kadrami naukowo-dydaktyczną i przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych w celu zbierania ich opinii, propozycji i uwag dotyczących systemu jakości i kwestii z nim powiązanych, przygotowuje informacje i raporty z zakresu systemu jakości kształcenia, realizuje, koordynuje i kontroluje proces wdrażania zasad jakości kształcenia.

W roku akademickim 2013/14 zaplanowano powołanie Wydziałowej Rady Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym. Rada pełnić będzie rolę gremium opiniotwórczo-konsultacyjnego i uczestniczyć będzie w procesie doskonalenia programu studiów, corocznie formułując swoje wnioski odnośnie wymaganych przez pracodawców kompetencji, wiedzy i umiejętności absolwentów kierunku zarządzanie. Wnioski te będą uwzględniane przy projektowaniu zmian w programie studiów czy określaniu tematyki prac dyplomowych.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Koncepcja kształcenia wpisuje się zarówno w misję Uczelni jak i Wydziału oraz ich cele strategiczne. Praktyczny profil kształcenia na kierunku zarządzanie uwzględnia potrzeby lokalnego rynku pracy i realizuje cele strategiczne Uczelni i Wydziału. Koncepcja profilu praktycznego uwzględnia formy i metody dydaktyczne zorientowane na kształtowanie umiejętności zwiększających szanse absolwentów na rynku pracy. Koncepcja kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego nie budzi zastrzeżeń.

1.2) W określaniu koncepcji kształcenia kierunku zarządzanie bierze udział kadra akademicka oraz przedstawiciele pracodawców. Studenci także biorą udział w procesie tworzenia koncepcji kształcenia, zarówno poprzez zasiadania w formalnych, oficjalnych gremiach, jak i poprzez przedstawianie swojego stanowiska w trakcie spotkań z władzami wydziału.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia dla kierunku „zarządzanie” zostały określone uchwałą nr 508 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania. Kierunek „zarządzanie” został wyodrębniony z obszaru nauk społecznych. Efekty kierunku zostały przypisane do dziedziny nauk ekonomicznych, w dyscyplinach nauk o zarządzaniu oraz ekonomii. Określona dziedzina i dyscypliny są takie same zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia.

Efekty kształcenia sformułowane są na dwóch poziomach: kierunku oraz poszczególnych przedmiotów. Dla studiów pierwszego stopnia sformułowano łącznie 40 efektów kierunkowych (W-16, U-17 oraz KS-7). Dla studiów drugiego stopnia

sformułowanych jest 38 efektów kierunkowych, z czego na wiedzę przypada 13 efektów, na umiejętności 14, a na kompetencje społeczne 11. Przy formułowaniu efektów kierunkowych dla studiów pierwszego i drugiego stopnia zostały wykorzystane wszystkie efekty obszarowe przewidziane dla obszaru nauk społecznych, z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności i kwalifikacje społeczne), a zależności pomiędzy efektami przedstawione zostały w tabeli pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia. Sformułowane efekty kierunkowe stanowią uszczegółowienie efektów obszarowych, z ich wyraźnym odniesieniem do nauk o zarządzaniu oraz częściowo do zagadnień ekonomicznych (głównie zagadnienia konkurencyjności oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych). Efekty sformułowane dla studiów drugiego stopnia są na bardziej zaawansowanym poziomie wiedzy i umiejętności niż dla kierunku pierwszego stopnia (np. wyjaśnianie zjawisk, integrowanie wiedzy z różnych obszarów zarządzania, posługiwanie się wiedzą teoretyczną do rozwiązywania problemu, projektowanie zmian w organizacji, itp.). Zatem różnica pomiędzy efektami pierwszego i drugiego stopnia jest wyraźna, co świadczy o dobrym opisie kierunku studiów drugiego stopnia.

Efekty kierunkowe zarówno dla pierwszego, jak i drugiego stopnia są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego). Takie same efekty są sformułowane dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Wydział upatruje dalszy rozwój kierunku w działaniach polegających na ciągłym wzbogaceniu oferty edukacyjnej, poprawie jakości kształcenia oraz umiędzynarodowieniu kierunku. Sformułowane efekty kształcenia umożliwiają elastyczne kształtowanie oferty specjalnościowej (np. wprowadzanie nowych specjalności, tj. „zarządzanie w organizacjach publicznych i społecznych” oraz „zarządzanie projektami”) oraz włączenie do programu nowych przedmiotów prowadzonych w języku angielskim. Działania takie mogą być realizowane w ramach istniejącego systemu efektów kształcenia kierunku „zarządzanie”. Przedmiotowe efekty kształcenia sformułowane są w opisach poszczególnych przedmiotów. Pomimo, że plan studiów wyodrębnia moduły w postaci grup przedmiotów (m.in. podstawowe, kierunkowe, wybieralne) Wydział nie sformułował osobnych, specyficznych efektów kształcenia na poziomie modułów rozumianych jako grupy przedmiotów (w tym specjalności).

Program kształcenia dla studentów trzeciego roku studiów licencjackich prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia toku studiów. Cele i efekty kształcenia dla tych programów zostały sformułowane w opisie sylwetki absolwenta poszczególnych specjalności. W sylabusach przedmiotów dla trzeciego roku, znajdują się również opisy przedmiotów należących do treści kształcenia podstawowego i kierunkowego, w których cele i efekty kształcenia obejmują również te, które są sformułowane w standardzie (efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje w załączniku 116 do rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki).

Opis założonych efektów kształcenia uwzględnia wiedzę, umiejętności oraz kompetencje, które są charakterystyczne dla obszaru nauk społecznych.

W opisach przedmiotów zawarte są odniesienia efektów przedmiotowych do kierunkowych. Odniesienia te są logiczne i na ich podstawie można stwierdzić, że osiągając dany efekt przedmiotowy student realizuje efekt kierunkowy ujęty w matrycy, wskazującej zależności pomiędzy efektami kierunkowymi a przedmiotowymi. W niektórych przypadkach,

w zakresie wzajemnych zależności między efektami kierunkowymi a przedmiotowymi, występują pewne nieścisłości, np.:

- efekt K_W06 – „Opisuje role i funkcje organizacyjne” nie jest przypisany do „Podstaw zarządzania” – studia pierwszego stopnia,
- efekt K_W16 – „Ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych obowiązujących w biznesie” jest realizowany tylko na przedmiocie „Podstawy zarządzania”. Z opisu innych przedmiotów wynika, że efekt ten zostanie również przez nie zrealizowany (np. „Socjologia zarządzania”, „Prawo własności intelektualnej”) – studia pierwszego stopnia,
- efekt K_W12 – „Zna istotę, relacje i uwarunkowania przedsiębiorczości jednostek ludzkich i zespołów”. Efekt ten nie jest przypisany do przedmiotu „Nauka o organizacji”, w którym w jego opisie przewidziany jest blok zagadnień o przedsiębiorczości – studia pierwszego stopnia,
- efekt K_K07 – „Jest przygotowany do prowadzenia debaty, przekonywania i negocjowania w imię osiągnięcia wspólnych celów” nie jest przypisany do seminarium, które taki efekt realizuje ze względu na swoją specyfikę – studia drugiego stopnia.

Wydział opracował opis modułu dla praktyki zawodowej. Opis ten zawiera sformułowane efekty przedmiotowe związane z nabyciem określonych kompetencji społecznych. Takie podejście pozwala na bardzo dobre wykorzystanie praktyki, do tego, aby student nabył kompetencje specyficzne, których nie można nabyć na innych przedmiotach (np. sformułowano efekt „Jest przygotowany do kreatywnego uczestnictwa w procesie pracy, /.../”). W opisie efektów kształcenia modułu praktyk zawodowych należałoby natomiast rozważyć, w jakim zakresie realizują one również efekty związane z nabywaną przez studenta wiedzą i umiejętnościami. W opisie modułu praktyk nie określono efektów z zakresu wiedzy i umiejętności, jednak program praktyki zakłada, że student zdobędzie również pewne umiejętności praktyczne.

Podsumowując można stwierdzić, że efekty sformułowane dla modułów (przedmiotów oraz praktyki zawodowej) są powiązane z efektami ogólnymi (kierunkowymi) i umożliwiają ich realizację.

Dostępność opisu założonych efektów kształcenia dla kierunku „zarządzanie” jest pełna. Opis zakładanych efektów kształcenia, stanowiący załącznik do uchwały Senatu jest opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Na stronie BIP UZ publikowane są treści uchwał Senatu oraz rozporządzeń Rektora wraz z załącznikami. Ponadto na Wydziale ogólnodostępny jest „Pakiet informacyjny dla kierunku „zarządzanie” na r.a. 2013/2014”, w którym znajduje się m.in. opis zakładanych efektów kształcenia.

2.2)

Efekty kierunkowe, zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny. Zapisy efektów nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Wyjątkiem jest jeden z efektów, sformułowanych dla studiów pierwszego stopnia. Efekt K_U17 „Posiada umiejętność słuchania, mówienia, czytania i pisanie w języku obcym” jest sformułowany w sposób bardzo ogólny, trudny do jednoznacznego zweryfikowania bez jego uszczegółowienia. Punktem odniesienia w tym przypadku może być dziedzina lub dyscyplina wiedzy, w ramach której student zdobywa umiejętność posługiwania się językiem specjalistycznym lub poziom (B2) określony w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego.

Łącznie efekty kierunkowe stanowią dobry opis kierunku „zarządzanie”. Prawie każdy z efektów w zakresie wiedzy i umiejętności (oprócz wyżej wymienionego efektu odnoszącego

się do kompetencji językowych) w swojej treści nawiązuje bezpośrednio do zagadnień związanych z dyscyplinami, do których te efekty się odnoszą.

Efekty przedmiotowe sformułowane są prawidłowo. Na ogół dla jednego przedmiotu sformułowanych jest od trzech do sześciu efektów z uwzględnieniem ich struktury. Efekty przedmiotowe są dobrze powiązane w opisie przedmiotu z celami oraz treściami kształcenia. Sposób sformułowania efektów przedmiotowych nie budzi wątpliwości, co do ich jasności i komunikatywności. W opisach przedmiotów zawarta jest informacja co do sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych, z zaznaczeniem jakie metody weryfikują osiągnięcie konkretnego efektu. W oparciu o zaznaczone w sylabusie zależności można stwierdzić, że każdy efekt przedmiotowy jest możliwy do zweryfikowania.

2.3)

Podstawowym elementem systemu weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia jest metoda ich weryfikacji na poziomie poszczególnych przedmiotów. W opisach przedmiotów na kierunku „zarządzanie” zawarta jest część „Weryfikacja efektów kształcenia i warunki zaliczenia”. W części tej opisane są sposoby weryfikacji. W części tej zaznaczone jest, który ze sposobów weryfikacji odnosi się do konkretnego efektu, np. zaznaczone jest, że wynik kolokwium weryfikować będzie konkretne efekty przedmiotowe i kierunkowe. W niektórych przypadkach określone jest syntetycznie jaką tematykę obejmuje egzamin lub zaliczenie, z zaznaczeniem efektów, które zostaną zweryfikowane. W karcie przedmiotu ujęte są efekty zarówno z zakresu wiedzy, jak również umiejętności i kompetencji społecznych. Taki system weryfikacji efektów kształcenia jest prosty, przejrzysty i należy go ocenić pozytywnie. Weryfikacja efektów kształcenia dokonywana jest w odniesieniu do realizacji każdego przedmiotu w toku studiów, również do modułu praktyk zawodowych. System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje również proces dyplomowania.

Do najczęściej stosowanych sposobów oceny efektów kształcenia zaliczyć można m.in.: egzamin/zaliczenie w formie pisemnej/ustnej, opracowanie projektu, zadania do samodzielnego i grupowego rozwiązania, ocena pracy w grupach, aktywność studentów w trakcie ćwiczeń, poprzez ocenę ich zaangażowania w pracę zespołową, udział w dyskusjach, ćwiczeniach praktycznych, itp..

Na podstawie przeanalizowanych prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych można stwierdzić, że na kierunku „zarządzanie” istnieje możliwość weryfikowania efektów kształcenia, przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów. Prace są opisywane przez sprawdzającego, zaznaczana jest liczba punktów oraz ocena. Kryteria oceny nie budzą zastrzeżeń, zdarzają się jednak przypadki zawyżania ocen, szczególnie za prace, w których odpowiedzi na pytania zawierają jedynie wyliczenie punktów, bez komentarza i krótkiego wyjaśnienia.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany również na etapie procesu dyplomowania. Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich i magisterskich. Przeanalizowano tematykę prac łącznie 397 absolwentów kierunku „zarządzanie”, którzy ukończyli studia pierwszego i drugiego stopnia w r.a. 2012/2013 (łącznie 135 prac licencjackich oraz 262 prace magisterskie).

Nieznaczny odsetek prac dotyczy zagadnień ekonomicznych, szczególnie bezrobocia. Zdarzają się również pojedyncze przypadki niezgodności tematyki pracy ze specjalnością. Przykładowe tematy niezgodne ze standardem (studia licencjackie) oraz efektami (studia magisterskie) kierunku „zarządzanie”:

- „Bezrobocie w powiecie Międzyrzeckim i programy przeciwdziałania bezrobociu” – pierwszy stopień, stacjonarne,
- „Udział Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Sulechowie w akcjach ratowniczych” – drugi stopień, niestacjonarne,
- „Rola pośrednika w obrocie nieruchomościami” – drugi stopień, niestacjonarne,
- „Agresja w szeregach wojskowych w świetle literatury przedmiotu i badań własnych” – drugi stopień, stacjonarne.

Zakres powyższych niezgodności jest niewielki i nie stanowi przeszkody w realizacji efektów kształcenia. Ze tego względu, że niezgodności powyższe dotyczą na ogół rozgraniczenia treści dyscyplin nauk o zarządzaniu oraz ekonomii, problem ten będzie marginalny, gdy wszyscy studenci realizować będą programy zbudowane według KRK, których efekty przypisane są do obu dyscyplin.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do trybu i zasad dyplomowania. Ogólne zasady dyplomowania określone są w Regulaminie studiów (Rozdział 8. Ukończenie studiów). Ponadto ujednolicone są wymogi formalne dotyczące przygotowywania prac licencjackich i magisterskich. Regulamin studiów reguluje wszystkie główne zagadnienia związane z przeprowadzeniem egzaminu dyplomowego, m.in. tryb powoływania i skład komisji egzaminu dyplomowego, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, zasady oceniania na egzaminie dyplomowym, itp. Tematy prac są akceptowane przez Radę Wydziału. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed komisją powołaną przez Dziekana. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na dwa pytania (z kierunku oraz z pracy). Do wiadomości studentów podawane są zagadnienia dotyczące pytań kierunkowych (zestawy 40 pytań zarówno dla pierwszego, jak i drugiego stopnia). Pytania na egzamin dyplomowy odpowiadają zakresowi tematycznemu przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Również na drugim stopniu pytania są dobrze opracowane, na ogół dotyczą wiedzy bardziej zaawansowanej niż na pierwszym stopniu.

Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie jest standardowa i zakłada, że na ocenę końcową na dyplomie składa się 50% średniej ze studiów, 25% z oceny pracy dyplomowej oraz 25% z egzaminu dyplomowego.

Ścisłe przestrzegana jest zasada, że albo promotor, albo recenzent jest samodzielnym pracownikiem nauki (często występują przypadki, że obie osoby są samodzielnymi pracownikami nauki). Na studiach pierwszego stopnia seminaria są prowadzone przez 21 promotorów, z czego 20 to samodzielni pracownicy nauki. Jedna osoba ze stopniem doktora prowadzi seminarium licencjackie. Wśród promotorów jest jeden profesor wizytujący. Wobec powyższego, obsadę seminariów należy uznać za bardzo dobrą.

Proces dyplomowania stosowany na Wydziale, odnosząc się do tematyki prac dyplomowych, zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsady seminarium należy ocenić wysoko.

Prawidłowość pomiaru efektów kształcenia odbywa się poprzez analizę wystawianych ocen. Średnie oceny wystawione po semestrze letnim r.a. 2012/2013 nie budzą zastrzeżeń. Na pierwszym stopniu największy odsetek stanowią oceny dostateczne (36,8%). Ocen bardzo dobrych wystawiono 9,8%. Na drugim stopniu oceny są nieco lepsze. Największy odsetek to oceny dobre (29,6%). Ocen bardzo dobrych wystawiono 21,5%, dobrych plus 13,3% ocen dostatecznych i dostatecznych plus 34,1% oraz ocen niedostatecznych 1,5%.

Na studiach pierwszego stopnia oceny wystawione w procesie dyplomowania nie budzą istotnych zastrzeżeń, jednak z tendencją do ich zawyżania. Najczęściej wśród ocen z prac dyplomowych oraz z egzaminu dyplomowego występują oceny dobre, ale oceny dostateczne i dostateczne plus stanowią około 19 - 25% wszystkich ocen. Ocen końcowe na dyplomie są zróżnicowane. Na studiach drugiego stopnia oceny są wysokie, szczególnie z egzaminu dyplomowego (46,6% to oceny bardzo dobre, a 3,4% to oceny dostateczne).

Również wysokie są oceny na dyplomie – dominują oceny dobre plus (41,2% oraz dobre 30,2%). Nie ma ocen dostatecznych, a jedynie dostateczne plus (5,7%). Pozostała część to oceny bardzo dobre (22,9%).

Ten obszar oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia powinien być monitorowany, w szczególności w kontekście rzeczywistego poziomu prezentowanego przez studentów, np. podczas egzaminu dyplomowego.

Ogólne postanowienia dotyczące standaryzacji wymagań znajdują się w Regulaminie studiów, w rozdziale 4 (Zaliczenie semestru studiów). Szczegółowe zasady w zakresie standaryzacji wymagań znajdują się w opisach poszczególnych przedmiotów, w części „Weryfikacja efektów kształcenia i warunki zaliczenia”. Zasady zapisane w tej części sylabusu, w sposób na ogół szczegółowy, określają jakie elementy aktywności brane są pod uwagę w ocenie końcowej (np. określony jest udział procentowy w ocenie końcowej oceny z kolokwium, za aktywność oraz obecności na zajęciach). Często określona jest też sumaryczna liczba punktów jaką student może uzyskać np. z kolokwium oraz ustalone są przedziały punktowe konieczne do osiągnięcia aby otrzymać daną ocenę. Standardy oceny (np. maksymalna liczba punktów za kolokwium, wymagana na określoną ocenę) różnią się między przedmiotami, ale dla każdego przedmiotu zasady te są sformułowane w sposób jasny, dający studentowi jednoznaczną wiedzę na temat warunków zaliczenia. Student na podstawie tej części sylabusu wie, jak są oceniane poszczególne rodzaje jego aktywności z danego przedmiotu. Zapisy powyższe zapewniają dużą obiektywność oceny.

Zakres e-learningu jest niewielki. Jedynie w przypadku jednego przedmiotu w jego opisie jest odnotowana informacja o materiałach dostępnych na platformie e-learningowej.

Odsiew studentów jest zróżnicowany na poszczególnych latach i poziomach. Największy odsiew występuje na pierwszym roku studiów i wynosi maksymalnie 38,7% (na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia) oraz 34,0% (na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia). Na pozostałych latach odsiew jest umiarkowany (od ok. 5% do 10%), za wyjątkiem niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia. Wysoki odsiew utrzymuje się tam również na drugim (16,1%) oraz na trzecim roku (34,6%). Najczęstszą przyczyną skreśleń jest nieuzyskanie zaliczenia semestru (36,2% wszystkich przypadków) oraz niepodjęcie studiów (35,2%). Mniejsze znaczenie ma rezygnacja ze studiów (14,1%), nieuiszczenie opłaty za studia (7,0%), niezłożenie w terminie pracy dyplomowej (6,6%) oraz niezaliczenie egzaminu komisijnego (0,9%). Taką strukturę odsiewu należy uznać za sprzyjającą utrzymaniu przez Wydział poziomu kształcenia. Wysoki odsetek niepodjęcia studiów może świadczyć o tym, że Wydział i kierunek w wielu przypadkach jest dla kandydatów drugim wyborem miejsca studiowania.

Na Wydziale ogólnodostępny jest pakiet informacyjny dotyczący kierunku „zarządzanie”, w którym znajdują się opisy przedmiotów zawierające sposoby oceny efektów kształcenia. Ponadto na stronie internetowej Wydziału umieszczona jest zakładka „Katalog przedmiotów”, który zawiera opis każdego przedmiotu.

W ocenie studentów system oceny efektów kształcenia jest przejrzysty i powszechnie dostępny. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wypowiadali się na temat powodów, dla których nie wszyscy studenci kontynuują studia na latach wyższych – ich zdaniem głównym powodem odsiewu studentów są zdarzenia losowe i sprawy osobiste. W ocenie studentów wymagania im stawiane są na wysokim poziomie, jednak przy wytężonej, rzetelnej pracy jest się w stanie im sprostać. Studenci podkreślili, że w ich ocenie wymagania są wystandaryzowane.

2.4)

Na Uniwersytecie Zielonogórskim Zarządzeniem Rektora nr 12 z dnia 30 stycznia 2012 r. powołano Zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów UZ, którego efektem pracy było opracowanie zasad oraz harmonogramu prac dotyczących monitorowania karier zawodowych absolwentów. Zarządzenie Rektora nr 26 z dnia 16 kwietnia 2012 roku określiło organizację i harmonogram prac nad monitorowaniem losów absolwentów. Uczelnia przyjęła również tryb zbierania informacji kontaktowych (karta obiegowa) z absolwentami.

Uczelnia do tej pory przeprowadziła pierwszą edycję badań dotyczących losów absolwentów. Badanie przeprowadzono w oparciu o 706 ankiet (20% populacji), a wyniki zostały zawarte w raporcie pt.: „Wizerunek Uniwersytetu Zielonogórskiego, ocena efektów kształcenia oraz własnej aktywności ekonomicznej w przekonaniach absolwentów. Edycja 2013”. Informacje zawarte w Raporcie są pełne, przedstawiają nie tylko dane dla całej Uczelni, ale również w podziale na poszczególne Wydziały. Obecnie trwają prace nad zastosowaniem wyników Raportu pod kątem modyfikacji oferty edukacyjnej oraz prowadzone są działania związane z drugą edycją badań. W trakcie opracowywania jest również strona internetowa pod nazwą „Absolwent Extra”. Na stronie udostępniona jest pełna wersja ww. Raportu z pierwszej edycji badania. Wysiłki Uczelni w obszarze badania losów absolwentów należy ocenić pozytywnie, a na szczególne podkreślenie zasługuje pełna jawność wyników prowadzonych badań.

W dniu 30 stycznia 2012 roku Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 12 powołano Zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów UZ.

Wprowadzono wzór elektronicznej karty obiegowej, do stosowania której zostały zobowiązane osoby skreślone z listy studentów lub osoby kończące studia. Zakończono już badanie absolwentów edycji 2013 roku. Raport z tego badania dostępny jest na stronie internetowej Uczelni.

Ankietę wypełniło 63 osób z kierunku zarządzanie oraz studenci innych kierunków. W raporcie tym wyniki potraktowane są zbiorczo – bez wyróżnienia odpowiedzi dla poszczególnych kierunków studiów.

Wyniki raportu pokazują ogólne zadowolenie studentów po zakończeniu studiów, a także ich sytuację na rynku pracy.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, dyplomy, suplementy oraz karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

Natomiast w suplementach wskazane byłoby:

- w pkt. II – Informacje o dyplomie - w ust. 3 – kierunek studiów i specjalność – określenie co jest kierunkiem studiów, a co specjalnością;
- w pkt. IV w ust. 3 w pkt. IV w ust. 3 – uzupełnienie wpisu o rok akademicki, w którym realizowane było kształcenie oraz

w przypadku suplementów wydawanych dla absolwentów studiów drugiego stopnia

- w pkt. III – Informacje o poziomie wykształcenia w ust. 3 – warunki przyjęcia na studia - uzupełnienie wpisu „*postępowanie rekrutacyjne*” lub „*postępowanie kwalifikacyjne*” o warunek niezbędny do podjęcia studiów drugiego stopnia, tj. „*dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia*”.

Przechowywanie efektów kształcenia. W Uniwersytecie Zielonogórskim obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej”, stanowiącej załącznik do Zarządzenia Rektora Nr 28 z dnia 30 maja 2006 r. oraz uzupełniona Zarządzeniem Nr 70 z dnia 7 listopada 2006 r. określającej zasady postępowania, mające zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Instrukcje te określają zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych.

Po upływie okresu przechowywania, tj. 2 lat, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia (dokumentacja z egzaminów, sprawdzianów oraz innych prac studentów) są przechowywane u prowadzących poszczególne przedmioty nauczycieli akademickich do końca cyklu kształcenia. Zapisy w tym zakresie uregulowane zostały w załączniku do Zarządzenia Nr 110 Rektora z dnia 4 listopada 2013 r. zmieniające zarządzenie nr 51 rektora z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie dokumentów i procedur uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz wprowadzające tekst jednolity zarządzenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół Oceniający PKA po wizytacji przeprowadzonej w dniach 5 – 6 czerwca 2010 r. na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego, w obszarze kryterium 2, sformułował uwagi dotyczące stosunkowo niskiej jakości prac dyplomowych oraz ich tematyki. W tym zakresie stwierdzono, że tematy niektórych prac zdecydowanie wybiegają poza kanon kierunku „zarządzanie” oraz sposób sformułowania niektórych z nich jest bardzo obszerny. W niektórych przypadkach stwierdzono rażąco niski stopień wykorzystania literatury związanej z daną tematyką. Oceny prac są niejednokrotnie wyraźnie zawyżone, a recenzje prac noszą znamiona ogólnikowości.

Część z tych uwag została obecnie poprawiona. Jakość wylosowanych prac nie odbiegała znacząco od poziomu przeciętnej pracy licencjackiej czy magisterskiej. Tematyka prac dyplomowych jest obecnie na ogół prawidłowa, jeśli chodzi o sposób jej sformułowania. Wykorzystywana w pracach literatura nie budziła istotnych zastrzeżeń (oprócz przypadków korzystania ze stron internetowych do wyjaśniania podstawowych pojęć teoretycznych). Stwierdzono jednak pojedyncze przypadki prac odbiegających od standardu i efektów kierunku „zarządzanie”. Podobnie zdarzają się recenzje ogólne, nie zawierające uzasadnienia wystawionej oceny.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Sposób wyodrębnienia kierunku „zarządzanie” z obszaru nauk społecznych jest właściwy. Wydział sformułował efekty na poziomie kierunku oraz poszczególnych przedmiotów. Związek pomiędzy efektami tych poziomów jest prawidłowy, tzn. realizacja efektów przedmiotowych pozwala na osiągnięcie założonych efektów kierunkowych. Niewielkie zastrzeżenia zostały sformułowane w odniesieniu do sposobu przypisania efektów do poszczególnych przedmiotów. Uczelnia opublikowała efekty kierunku „zarządzanie” w kilku formach.

2.2) Efekty kierunkowe, jak i przedmiotowe są sformułowane w sposób zrozumiały i umożliwiający ich weryfikację. Wyjątkiem jest efekt dotyczący kształcenia językowego, sformułowany bardzo ogólnie („Posiada umiejętność słuchania, mówienia, czytania i pisanie w języku obcym”), bez odniesień do języka specjalistycznego, ani poziomu w ESOKJ.

2.3) Wydział opracował system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. System ten obejmuje weryfikację wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Systemem tym objęte są wszystkie etapy procesu kształcenia, m.in.: poszczególne przedmioty w toku studiów, proces dyplomowania oraz proces odbywania i kontroli praktyk

zawodowych. Proces dyplomowania obejmujący w szczególności analizę tematyki prac dyplomowych, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsady seminarium należy ocenić wysoko.

2.4) Uczelnia podejmuje szereg działań związanych z monitorowaniem karier zawodowych absolwentów. Prace zostały rozpoczęte kilka lat temu. W 2012 r. przeprowadzono pierwszą edycję badań losów absolwentów. Badania te zostały przeprowadzono na stosunkowo dużej próbie, a ich wyniki zostały szczegółowo przeanalizowane. W tym zakresie Uczelnia prowadzi konsekwentne wysiłki mające na celu uwzględnienie wyników badań w kształtowaniu oferty oraz przeprowadzenie kolejnej edycji badań. Prowadzone jest monitorowanie karier absolwentów, osoby kończące studia odpowiadają na pytania dotyczące zasad studiowania, programu i planu studiów. Raport ten dostępny jest na stronie internetowej Uczelni.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Program kształcenia dla kierunku „zarządzanie” zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia obejmuje opis zakładanych efektów kształcenia oraz program studiów. Opis programu studiów znajduje się w pakiecie informacyjnym dla kierunku „zarządzanie”. Częścią programu studiów jest plan studiów, sporządzony odrębnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Plany studiów, dla obu poziomów kształcenia, zostały zatwierdzone przez Radę Wydziału (Uchwała z dnia 25.04.2013).

Na studiach pierwszego stopnia program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS. W toku studiów przewidziane są moduły wybieralne, które składają się z par przedmiotów, z których student wybiera jeden. W planie studiów modułów takich jest 13, co daje łącznie 44 punkty ECTS. Ponadto do modułu przedmiotów do wyboru zaliczyć można język obcy (11 punktów ECTS), moduł dyplomowy (seminarium i proseminarium – 13 punktów ECTS) oraz 2 punkty, które student uzyskuje na dowolnie wybranych zajęciach ogólnouczelnianych. Łącznie program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisanych jest 70 punktów ECTS, co stanowi 38,9% ogólnej liczby punktów ECTS konieczną dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających pierwszemu poziomowi studiów.

Na studiach drugiego stopnia program studiów umożliwia studentowi wybór modułów w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS. Na łączną liczbę punktów ECTS wchodzi moduł przedmiotów wybieralnych (na podobnej zasadzie jak na studiach pierwszego stopnia – 15 punktów), moduł wybieralny specjalnościowy (18 punktów), przedmiot ogólnouczelniany (2 punkty) oraz moduł dyplomowy (proseminarium, seminarium oraz praca magisterska – 32 punkty). Łącznie student w toku studiów wybiera moduły na łączną sumę 67 punktów, co stanowi 55,6% ogólnej liczby punktów ECTS.

W przypadku studiów pierwszego stopnia dla cyklu kształcenia, który rozpoczął się w r.a. 2011/2012 obowiązują standardy kształcenia. Trzeci rok występuje tylko na studiach niestacjonarnych. Na studiach stacjonarnych liczba godzin w toku studiów wynosi 2.040 h. Grupa treści podstawowych obejmuje 840 h, za które student otrzymuje 37 punktów ECTS. Grupa treści kierunkowych obejmuje 315 h, za które student otrzymuje 37 punktów ECTS. Zarówno liczba punktów, jak również wymiar godzinowy tych grup przedmiotów jest równy lub przekracza wymagania określone w standardzie.

Grupy przedmiotów kształcenia podstawowego oraz kierunkowego obejmują wszystkie przedmioty przewidziane w standardzie, w wymaganym wymiarze godzinowym. Program studiów przewiduje zajęcia z języków obcych w wymiarze 120 h, którym przypisano 7 punktów. Ponadto w programie studiów przewidziane są zajęcia z technologii informacyjnej w wymiarze 45 h. Program studiów obejmuje treści poszerzające wiedzę humanistyczną w łącznym wymiarze 60 h. Liczba punktów ECTS za te przedmioty przekracza liczbę wymaganą standardem. Program studiów przewiduje również zajęcia z ochrony własności intelektualnej. Ćwiczenia, seminaria oraz zajęcia laboratoryjne stanowią 64,0% ogólnej liczby godzin zajęć.

Plan studiów dla studiów niestacjonarnych jest zbudowany analogicznie jak dla studiów stacjonarnych. Liczba godzin na studiach niestacjonarnych wynosi 1.290, co stanowi ponad 60% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w standardzie dla kierunku „zarządzanie”, przy pełnej realizacji godzin zajęć określonych w standardach kształcenia. Łączna liczba godzin w ramach przedmiotów kształcenia podstawowego wynosi 840, a kształcenia kierunkowego 315, co jest zgodne ze standardem. Plan studiów zawiera również wszystkie przedmioty przewidziane w części „inne wymagania” standardu, w co najmniej określonym wymiarze godzin.

Plan studiów dla studentów studiujących na trzecim roku spełnia wymagania rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Na studiach I stopnia na kierunku „zarządzanie” kształcenie trwa 6 semestrów i obejmuje łącznie 2.085 h na studiach stacjonarnych oraz 1.278 h na studiach niestacjonarnych (bez wymiaru godzinowego praktyk). Taki wymiar godzin jest stosunkowo wysoki i w zupełności wystarczający do osiągnięcia założonych dla kierunku efektów kształcenia. Na studiach II stopnia na kierunku „zarządzanie” kształcenie trwa 4 semestry i obejmuje łącznie 1.095 godzin kształcenia na studiach stacjonarnych oraz 729 h na niestacjonarnych. Taka liczba godzin jest stosunkowo wysoka i w zupełności wystarczająca do osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

Na poziomie studiów pierwszego stopnia nie ma podziału na specjalności. Treści programowe w planie studiów zostały podzielone na 5 modułów: podstawowy, wybieralny, ogólnouczelniany, dyplomowy oraz praktyka zawodowa. Treści kształcenia w module podstawowym są na ogół dobrane właściwie (stanowią one głównie przedmioty treści podstawowych i kierunkowych ze standardu). Znajdujące się w tym module przedmioty (głównie z zakresu zarządzania, ale też finansów i ekonomii) zapewniają uzyskanie dobrych podstaw merytorycznych studiowanego kierunku. Pewne wątpliwość może jedynie budzić zaliczenie „wychowania fizycznego” do tego modułu przedmiotów.

Na poziomie studiów drugiego stopnia występuje podział na specjalności. Studenci mają do wyboru spośród następujących specjalności: „Zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem”, „Menedżer personalny”, „Finanse, bankowość i ubezpieczenia we współczesnej gospodarce”, „Zarządzanie logistyczne”, „Zarządzanie w organizacjach publicznych i społecznych”, „Zarządzanie projektami”. Struktura treści programowych jest podobna do pierwszego stopnia. Bloki przedmiotów ujęte są w moduły, z tą różnicą, że występuje dodatkowo moduł wybieralny specjalnościowy. Nie ma natomiast modułu praktyk zawodowych. W grupie przedmiotów podstawowych najwięcej jest przedmiotów związanych z zarządzaniem (m.in. „Zarządzanie strategiczne”, „Psychologia zarządzania”, „Koncepcje zarządzania”). Ponadto występują przedmioty z zakresu ekonomii, finansów oraz przedmioty ilościowe (m.in. „Statystyka matematyczna” i „Badania operacyjne”). Taki dobór przedmiotów w module podstawowym daje dobrą podstawę do pogłębiania wiedzy w zakresie specjalnościowym.

Pewne wątpliwości z punktu widzenia treści kształcenia może natomiast budzić specjalność „Finanse, bankowość i ubezpieczenia we współczesnej gospodarce”. Nazwa tej specjalności obejmuje bardzo szeroki zakres zagadnień. Ze względu na stosunkowo niewielką liczbę godzin specjalnościowych (co jest charakterystyczne dla studiów II stopnia) każde z zagadnień występujących w nazwie specjalności nie może być potraktowane wystarczająco obszernie, tym bardziej, że z nazwy jednego z przedmiotów wynika, że chodzi nie tylko o ubezpieczenia gospodarcze, ale również społeczne. Oznacza to, że zagadnienia ujęte w tytule specjalności realizowane są zaledwie przez kilka przedmiotów. Treści przewidziane w programie tej specjalności jedynie częściowo umożliwiają osiągnięcie celów specjalności i wykształcenia specjalisty opisanego w sylwetce absolwenta. W związku z powyższym program, jak i nazwa tej specjalności powinny być przeanalizowane pod kątem możliwości zapewnienia tak szerokiej wiedzy i umiejętności, w stosunkowo krótkim czasie kształcenia.

Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów określone są w sylabusach, w części „Zakres tematyczny przedmiotu”. Tematyka poszczególnych przedmiotów określona jest w sposób prawidłowy, na ogół dosyć szczegółowy, osobno z podziałem na treści wykładów i ćwiczeń.

W toku studiów zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria oraz seminaria (wraz z proseminarium). Na pierwszym stopniu wykłady stanowią 37% ogółu zajęć, ćwiczenia 45%, laboratoria 10% oraz seminaria 7%. Podobne proporcje występują na studiach niestacjonarnych. Na drugim stopniu wykłady stanowią 45%, ćwiczenia 34%, laboratoria 1,4% oraz seminaria 19,2%. Struktura zajęć z punktu widzenia stosowanych form sprzyja osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia, szczególnie biorąc pod uwagę specyfikę kierunku „zarządzanie” oraz fakt, że kształcenie odbywa się tylko na profilu ogólnoakademickim. Natomiast stosunkowo wysoki jest udział seminariów w strukturze zajęć (210 h na studiach stacjonarnych i 198 h na studiach niestacjonarnych). Szczególnie jest to widoczne na studiach niestacjonarnych, gdzie w jednym semestrze zaplanowanych jest nawet 54 godziny seminariów w semestrze, co może wywołać trudność wplanowania tych zajęć na poszczególnych zjazdach.

Stosowane metody dydaktyczne są opisane w sylabusie w części „Metody kształcenia” osobno dla wykładów oraz ćwiczeń. Do najczęściej stosowanych metod dydaktycznych zaliczyć można m.in.: analizę przypadków, gry dydaktyczne, dyskusję, prezentację multimedialną, burzę mózgów, metodę projektów, działania oparte na autoanalizie, eksperyment psychologiczny, itp. Narzędzia dydaktyczne na ogół są dobrze dobrane, uwzględniając specyfikę przedmiotu. Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia (ze wskazanym wyjątkiem dotyczącymi specjalności), formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku „zarządzanie” na pierwszym oraz drugim stopniu.

Łączna liczba punktów ECTS dla kierunku „zarządzanie”, jaką student uzyskuje w toku studiów wynosi 180 punktów dla studiów pierwszego stopnia oraz 120 punktów dla studiów drugiego stopnia.

Na studiach pierwszego stopnia łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 93,5 na studiach stacjonarnych i 70,5 punktów na niestacjonarnych. Ta stosunkowo wysoka liczba godzin wynika z dużej liczby godzin w toku studiów. Założona ilość godzin konsultacji z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, jest dosyć wysoka dla poszczególnych przedmiotów, ale realna do osiągnięcia.

Wydział określił również łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach o charakterze praktycznym - wynosi ona 45 punktów ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Jest to liczba określona prawidłowo biorąc pod uwagę stosunkowo dużą liczbę godzin w toku studiów oraz stosunkowo wysoki udział ćwiczeń w strukturze form zajęć. Prawidłowo jest określona liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych (65 pkt. ECTS na studiach stacjonarnych, tyle samo na niestacjonarnych). Przedmioty podstawowe dają studentom bardzo dobrą podstawę wiedzy z zakresu zarządzania. Liczba punktów ECTS za zajęcia oferowane w formie zajęć ogólnouczeniowych wynosi 2 punkty ECTS. W ramach tego przedmiotu student może wybrać dowolny przedmiot realizowany na innych wydziałach.

Za zajęcia z wychowania fizycznego (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia) jest przypisanych jest 2 punkty ECTS. Nakład pracy studenta dla poszczególnych przedmiotów jest określony w sylabusach w części „Obciążenie pracą studenta”. Struktura nakładu pracy studenta z poszczególnych przedmiotów jest określona prawidłowo.

Na studiach drugiego stopnia łączna liczba punktów ECTS, jaką student uzyskuje w toku studiów wynosi 120. Łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 70 na studiach stacjonarnych i 42 punkty na niestacjonarnych. Jest to liczba stosunkowo wysoka, wymagająca dużej liczby konsultacji, poza zajęciami dydaktycznymi. Wydział określił również łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach o charakterze praktycznym - wynosi ona 22 punkty ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Prawidłowo jest określona liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych (70 pkt. ECTS na studiach stacjonarnych i tyle samo na niestacjonarnych). Przedmioty podstawowe są dobrze dobrane, biorąc pod uwagę, że wiedza studenta powinna być na bardziej zaawansowanym poziomie, niż na studiach pierwszego stopnia. Obecnie liczba punktów ECTS za zajęcia oferowane w formie zajęć ogólnouczeniowych wynosi 2 pkt. ECTS. Na studiach drugiego stopnia nie ma zajęć z wychowania fizycznego.

Nakład pracy studenta dla poszczególnych przedmiotów jest określony w sylabusach każdego przedmiotu w części „Obciążenie pracą studenta”. Liczba punktów jaką student otrzymuje za poszczególne przedmioty odpowiada w przybliżeniu ich wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę trudność danego przedmiotu. Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny (po 30 punktów w semestrze).

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta.

Dla cyklu kształcenia, który rozpoczął studia w poprzednich latach akademickich (obecny trzeci rok studiów pierwszego stopnia), plan studiów przewiduje 180 punktów koniecznych do ukończenia studiów. Ponadto w każdym semestrze student uzyskuje 30 punktów oraz 60 punktów w roku akademickim. Za zajęcia seminaryjne, w tym przygotowanie pracy licencjackiej student otrzymuje 10 punktów. Spełnione są zatem warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Możliwości indywidualizacji procesu kształcenia wynikają z zapisów Regulaminu studiów (Rozdział 3. Organizacji studiów) oraz Uchwał RW nr 3 i 5 z dnia 17 października

2007 r. W dokumentach tych określone są zasady przyznawania indywidualnej organizacji toku studiów. Na Wydziale są stosowane obie formy indywidualizacji toku studiów. Liczba IOS jest stosunkowo duża, szczególnie na studiach drugiego stopnia (w r.a. 2012/2013 z tej formy na drugim stopniu korzystało łącznie ok. 9% studentów, a na pierwszym 2,5%). Można stwierdzić, że w tym zakresie możliwości jakie stwarza system ECTS są w pełni wykorzystywane przez studentów Wydziału.

W stosunkowo niewielkim stopniu możliwości systemu ECTS są wykorzystywane przy wymianie międzynarodowej studentów. W ostatnich pięciu latach akademickich w ramach programu Erasmus wyjechało 7 studentów, co jest liczbą niewielką w stosunku do liczby studentów kierunku, szczególnie studentów stacjonarnych. Również niewielka jest liczba studentów przyjeżdżających (w ostatnich pięciu latach – dwóch). W tym zakresie wymagane są dalsze prace nad umiędzynarodowieniem procesu kształcenia, również w zakresie poszerzenia oferty obcojęzycznej dla studentów przyjeżdżających.

Kolejność realizacji poszczególnych modułów w planie studiów jest zachowana. Na pierwszym stopniu przedmioty z modułu podstawowego i kierunkowego występują na różnych semestrach, ale zachowana jest ich logiczna sekwencja. Również na drugim stopniu kolejność przedmiotów należy uznać za prawidłową. Przedmioty specjalnościowe zaczynają się od drugiego semestru. Pewną wątpliwość budzi rozpoczęcie zajęć seminaryjnych (proseminarium i seminarium w łącznym wymiarze 60 h na studiach stacjonarnych i 54 na niestacjonarnych w semestrze) już od pierwszego semestru. Struktura planu studiów (podział na moduły) oraz sekwencja przedmiotów jest logiczna i przejrzysta. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany, z nieco mniejszą liczbą godzin na ostatnim semestrze.

W programie studiów pierwszego stopnia przewidziane są praktyki zawodowe w wymiarze 4 tygodni, realizowane przez studentów po czwartym semestrze. Zasady i tryb odbywania i kontroli praktyk jest dobrze opisany. Wydział określił zasady odbywania i kontroli praktyk w „Regulaminie praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania UZ”. Z punktu widzenia programowego Wydział ma określony zakres praktyki w „Ramowym programie praktyki ciągłej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych WEiZ UZ na kierunkach „zarządzanie oraz „bezpieczeństwo narodowe”. Ponadto sporządzony jest opis modułu praktyki ze wskazaniem efektów oraz odniesień do efektów kierunkowych.

Terminy praktyk są dobrze wpisane w program studiów. Wydział przedstawił listę ok. 130 miejsc, w których w r.a. 2012/2013 odbywały się praktyki zawodowe. Miejsca odbywania praktyk są bardzo różnorodne: są to przedsiębiorstwa, instytucje, w tym jednostki samorządu terytorialnego, banki, biura doradcy podatkowego, itp. Biorąc pod uwagę profil tych firm oraz program praktyk można stwierdzić, że miejsca odbywania praktyk umożliwiają realizację ich programu na ocenianym kierunku.

Warunki zaliczenia praktyk reguluje Regulamin praktyk zawodowych. Praktyki dokumentowane są w dzienniczku praktyk. Zaliczenia praktyki dokonuje nauczyciel akademicki powołany przez Dziekana - Organizator praktyk zawodowych. Wydział przeprowadza okresową ewaluację praktyk, przeprowadzając badania pn.: „Ewaluacja praktyk zawodowych na kierunku „zarządzanie”. Badanie zostało przeprowadzone w listopadzie 2013 r, a jego wyniki dają dodatkową informację zwrotną w zakresie doskonalenia organizacji praktyk.

Studenci obecnego trzeciego roku studiów pierwszego stopnia realizują praktykę zgodnie ze standardami. Studenci trzeciego roku odbyli praktykę w wymiarze 4 tygodni. Jest to zgodne ze standardem kierunku „zarządzanie”.

System praktyk realizowany przez Wydział należy ocenić pozytywnie, zapewnia on osiągnięcie założonych dla tego modułu efektów kształcenia oraz przyczynia się do

osiągnięcia efektów kształcenia dla kierunku „zarządzanie”, jak również zapewnia zdobycie przez studenta umiejętności praktycznych.

Sposób odbywania praktyk został określony w regulaminie praktyk zawodowych, stworzonym na podstawie regulaminu studiów UZ z dnia 25.04.2012 roku oraz regulaminu studiów UZ z dnia 28 kwietnia 2010 roku.

Zaliczenia praktyki dokonuje Organizator praktyk ciągłych (§6 regulaminu praktyk). Dokumentację odbywania praktyk stanowi porozumienie o odbyciu praktyki oraz wypełniony dzienniczek praktyk potwierdzony przez kierownika instytucji przyjmującej.

W przypadku studentów, którzy odbyli więcej praktyk, także indywidualnych, dziekan może podjąć decyzję o wpisaniu do suplementu dyplomu informacji o innych udokumentowanych praktykach odbytych przez studenta w trakcie trwania studiów (§10 regulaminu praktyk).

Osoby, które zaliczają praktykę na podstawie wykonywanej pracy zarobkowej, wolontariatu lub uczestnictwa w obozie naukowym zobowiązane są do dostarczenia odpowiedniej dokumentacji do końca października.

Czas trwania praktyki na studiach I stopnia kierunku „zarządzanie” wynosi 4 tygodnie – tj. 160 godzin.

Każdy student zobowiązany jest do prowadzenia dzienniczka praktyk, w którym odnotowywane są wszelkie czynności wykonywane przez studenta. Dzienniczek ten winien być sprawdzany przez instruktora praktyki pod względem merytorycznym.

Prowadzona jest corocznie ewaluacja praktyk. W ewaluacji praktyk z 2013 roku studenci zarządzania odbywali praktyki w prywatnych przedsiębiorstwach (ponad 38%) oraz w instytucjach publicznych (36%). 26% studentów nie wskazało podmiotu, w którym odbywało praktykę. 26 % z nich wybrało miejsce praktyki ze względu na bliskość miejsca zamieszkania, 7,7% wskazało, że miejsce praktyki nie miało większego znaczenia, a 66 % podało, że wybór miejsca praktyki związany był z ich zainteresowaniami i kształtowaniem swojej drogi zawodowej. 73% studentów wskazało, że miejsca praktyk poszukiwało osobiście, a 24 %, że znaleźli je za pośrednictwem osoby, która ma kontakt z kierownictwem firmy czy instytucji, a 1,5% skorzystało z pomocy Biura Karier.

W ocenie studentów dzięki praktykom mają świadomość skutków własnych decyzji, są świadomi własnych umiejętności, umieją kształtować u siebie określone postawy zawodowe, a także umieją kontrolować i korygować własną pracę.

W programie studiów II stopnia nie są przewidziane praktyki zawodowe.

Łącznie na Wydziale na kierunku „zarządzanie” studiuje 1.100 studentów (stan na 08.11.2013 r.). Ogółem grup ćwiczeniowych jest 41, co daje średnią liczebność grupy 27 studentów. Maksymalna liczebność grupy wykładowej wynosi 136 studentów, ćwiczeniowej 134, laboratoryjnej 17, językowej 21 oraz seminaryjnej 16. Liczebności grup są zgodne z regulacjami Uchwały nr 559 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie ustalenia liczebności grup dla poszczególnych zajęć dydaktycznych. Można stwierdzić, że liczebność grup jest dobrze ustalona i nie stanowi przeszkody w realizacji efektów kształcenia.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się dla 12 grup, po 4 na każdym roku (dla pierwszego stopnia) oraz 13 grup (7 na pierwszym roku i 6 na drugim – na studiach drugiego stopnia). Studenci mają zajęcia przez pięć dni w tygodniu. W niektóre dni zajęcia zaczynają się od 7:30 i trwają maksymalnie do 20:05. W planie zajęć dosyć często występują „okienka” (np. grupa 12 ZSP we wtorki, 11 ZSP we wtorki, 16 ZSD w poniedziałki, itd.). W planie zdarzają się przypadki nakładanie się zajęć seminaryjnych na inne zajęcia (również wykładowe) (np. dla grupy 12 ZSD w środy zaplanowane jest seminarium w godz. 9:15 –

13:00, a w tygodnie parzyste w godzinach 9:30 – 11:05 zaplanowane są wykłady z „Przedsiębiorczości”).

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się dla 6 grup – po dwie na każdym roku (na studiach pierwszego stopnia) oraz dla 10 grup (4 na pierwszym roku oraz 6 na drugim roku) na studiach drugiego stopnia. Na studiach niestacjonarnych zajęcia zaplanowane są na 10 zjazdach (plus ostatni zjazd uzupełniający). Zajęcia odbywają się na ogół w blokach 2x45 minut z dziesięciominutową przerwą. Często są przypadki nakładania się seminarium na inne zajęcia, również wykłady, szczególnie na studiach drugiego stopnia (np. gr. 23 ZND nakładanie się seminarium i wykładu z „Prawa pracy”, gr. 14 ZND nakładanie się seminarium i wykładu z „Makroekonomii”). Występowanie „okienek” w planie studiów oraz nakładania się seminariów na inne zajęcia potwierdzili studenci na spotkaniu z przedstawicielem Zespołu Oceniającego.

Nakładanie się innych zajęć na seminaria jest spowodowane wysokim wymiarem godzinowym seminariów co wiąże się z trudnością ich zaplanowania, szczególnie na studiach niestacjonarnych (w planie studiów maksymalnie 54 h w semestrze). W harmonogramie zajęć, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych nie są w ogóle zaplanowane proseminaria. W tym zakresie organizacja zajęć nie zapewnia pełnej realizacji efektów kształcenia przewidzianych dla modułu dyplomowego. Sytuacja taka wymaga podjęcia działań przez władze Wydziału.

Studenci wybitnie uzdolnieni w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą regulaminem studiów, ubiegania się o studiowanie według indywidualnego programu nauczania. W r.a. 2012/2013 z takiej możliwości skorzystało dwóch studentów studiów pierwszego stopnia (jeden na pierwszym roku i jeden na drugim).

Wybitnie uzdolnieni studenci mogą studiować pod kierunkiem opiekuna naukowego według indywidualnego planu studiów i programu nauczania z zastrzeżeniem, że program taki musi zawierać wszystkie treści programowe umieszczone w standardach kształcenia dla kierunku „zarządzanie”.

Studenci w uzasadnionych przypadkach mogą się także ubiegać o indywidualną organizację studiów. Podanie składa się do dziekana na specjalnie przygotowanym formularzu. Do formularza powinny być dołączone załączniki uzasadniające przyczyny składania takiego wniosku.

Z indywidualnej organizacji studiów w roku akademickim 2012/2013 skorzystało 70 studentów kierunku „zarządzanie”.

Poza tym studenci mają także możliwość rozwijania swoich zainteresowań poprzez studiowanie więcej niż jednej specjalności według zasad określonych przez radę wydziału (§ 20 ust. 4 regulaminu studiów) – aktualnie żaden student nie korzysta z takiej możliwości.

Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale studenci niepełnosprawni mogą skorzystać z dosyć często stosowanej na Wydziale indywidualizacji procesu kształcenia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA (dalej jako: ZO PKA) nie wszyscy studenci byli zaznajomieni z profilem absolwenta kierunku „zarządzanie”, osoby te, zapytane czy jest to wynikiem braku zainteresowania z ich strony czy też braku dostępności takich informacji stwierdziły, że chciały studiować ten kierunek, bo intuicyjnie wiedzą, kim będą po studiach i poznanie dokładnej struktury kwalifikacji absolwenta nie jest dla nich przydatne.

W ocenie pozostałych studentów obecny program studiów umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

W ocenie studentów czas trwania kształcenia, formy zajęć dydaktycznych i dobór treści kształcenia jest prawidłowy. Odpowiednie przedmioty pojawiają się na I roku studiów, a kolejne, bardziej specjalistyczne w latach kolejnych.

Studenci studiów drugiego stopnia kierunku „zarządzanie” wskazali jednak, że część przedmiotów jest zbyt ogólna. W ich ocenie powinno być więcej przedmiotów związanych z konkretnymi specjalizacjami do wyboru.

Wachlarz przedmiotów do wyboru studenci ocenili pozytywnie, wskazali jednak, że mogłaby istnieć większa pula przedmiotów, z której mogliby wybierać.

Podczas spotkania z ZO PKA tylko niektórzy studenci znali zasady przyznawania punktów ECTS, jednak po krótkim wyjaśnieniu, jak tworzony jest taki system oraz sprawdzeniu ile punktów ECTS mają losowo wybrane przedmioty studenci stwierdzili, że punkty te odpowiadają nakładowi pracy, jaki jest potrzebny, aby osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

3.2)

Ocena programu kształcenia na kierunku „zarządzania” pierwszego oraz drugiego stopnia pozwala stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla kierunku „zarządzanie”. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów) odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku „zarządzanie”. **Pewne wątpliwości budzą treści programowe specjalności „Finanse, bankowość i ubezpieczenia we współczesnej gospodarce”. Nazwa specjalności obejmuje bardzo szeroki zakres zagadnień, który może być jedynie częściowo zrealizowany w ramach kierunku zarządzanie i stosunkowo niewielkiej liczby godzin specjalnościowych na studiach drugiego stopnia.**

Zespół Oceniający PKA po wizytacji przeprowadzonej w dniach 5 – 6 czerwca 2010 r. na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego, w obszarze kryterium 3, sformułował uwagę dotyczącą braku pełnej zgodności realizowanych programów studiów pierwszego i drugiego stopnia ze standardami kształcenia określonymi w załączniku 116 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku. Dotyczyło to przedmiotów do wyboru. W obecnym programie studiów, według którego studiuje trzeci rok pierwszego stopnia, stwierdzono wymaganą liczbę godzin zajęć wybieralnych (ok. 43%).

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany program studiów na kierunku „zarządzanie” dla pierwszego oraz drugiego stopnia ma strukturę modułową. Zachowana jest kolejność modułów oraz przedmiotów. Czas trwania studiów jest w zupełności wystarczający do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci w toku studiów wybierają przedmioty zgodnie z planem studiów. Struktura form zajęć nie stanowi przeszkody w osiąganiu efektów kształcenia. Nakład pracy studenta jest określony prawidłowo, zapewniając studentom warunki do mobilności. Praktyki są realizowane prawidłowo. Pewne wątpliwości budzą treści programowe specjalności „Finanse, bankowość i ubezpieczenia we współczesnej gospodarce”. Nazwa specjalności obejmuje bardzo szeroki zakres zagadnień, który może być jedynie częściowo zrealizowany w ramach stosunkowo niewielkiej liczby godzin specjalnościowych na studiach drugiego stopnia.

Również organizacja studiów wymaga działań korygujących. Ze względu na dużą liczbę godzin seminariów i proseminariów, szczególnie na studiach niestacjonarnych, istnieje trudność w ich zaplanowaniu. Dlatego też niektóre zajęcia seminaryjne w planie studiów pokrywają się z innymi zajęciami (również wykładami).

3.2) Program studiów na kierunku „zarządzanie” umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów) odpowiadają celom i założeniom określonym w opisie kierunku, za wyjątkiem specjalności „Finanse, bankowość i ubezpieczenia we współczesnej gospodarce”.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Wydział Ekonomii i Zarządzania zatrudnia na wizytowanym kierunku zarządzanie łącznie:

- na studiach I stopnia: 94 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym 8 profesorów, 13 doktorów habilitowanych, 51 doktorów i 22 magistrów,
- na studiach II stopnia: 70 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym 6 profesorów, 14 doktorów habilitowanych, 39 doktorów i 11 magistrów.

Struktura ich kwalifikacji jest prawidłowa i umożliwia realizację planowanych efektów kształcenia. Wykładowcy ze stopniem lub tytułem naukowym reprezentują w zdecydowanej większości nauki społeczne: ekonomię (29 osób na I stopniu i 23 na II stopniu) i nauki o zarządzaniu (18 osób na I stopniu i również 18 na studiach magisterskich). Taka konfiguracja struktury kwalifikacyjnej kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku jest odpowiednia.

Zajęcia dydaktyczne są obsadzone w sposób prawidłowy, wykłady z przedmiotów ogólnych i podstawowych prowadzą doświadczeni nauczyciele akademicki, posiadający co najmniej stopień doktora. Ćwiczenia prowadzą młodszy pracownicy naukowcy, spośród których część legitymuje się doświadczeniem praktycznym. Wydział nie realizuje zajęć na zasadach e-learningu.

4.2)

Do minimum kadrowego na ocenianym kierunku zaliczono 33 wykładowców, z tego 13 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 20 osób ze stopniem naukowym doktora. Wszyscy oni są zatrudnieni na pełnym etacie oraz prowadzą na kierunku zarządzanie zajęcia dydaktyczne w wymiarze większym niż określony w §8 ust. 3 rozporządzenia MNiSzW z dnia 27 lipca 2006 r. Dorobek naukowy tych nauczycieli akademickich jest bogaty i zgodny z zajęciami dydaktycznymi prowadzonymi na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego. Szczegółową charakterystykę ich dorobku zawiera załącznik nr 5. Wszyscy zatrudnieni są w Uczelni na podstawie umowy o pracę.

Pracownicy zaliczeni do minimum kadrowego reprezentują obszar nauk społecznych. Ich osiągnięcia naukowo-badawcze mieszczą się w ramach dziedziny nauk ekonomicznych.

Osoby tworzące minimum kadrowe reprezentują szerokie spektrum specjalności naukowych i stanowią silny trzon kadry WEiZ zapewniający osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia na wizytowanym kierunku.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki);

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *zarządzanie*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *zarządzanie* w Uniwersytecie Zielonogórskim na Wydziale Ekonomii i Zarządzania, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. w czerwcu 2013 r., *za wyjątkiem 2 osób, które zostały zatrudnione w Uczelni od 1 października 2013 r.*

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 i ust. 2 utworzył wymienionego wyżej rozporządzenia.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzają osobiście na kierunku *zarządzanie*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicki) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 15 ust. 1 rozporządzenia wymienionego powyżej są spełnione, bowiem do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów Uczelnia wskazała 33 osoby, z tego 13 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 20 osób ze stopniem naukowym doktora.

Zajęcia dydaktyczne przewidziane programem studiów prowadzone są głównie przez nauczycieli akademickich zgodnie z reprezentowanym przez nich obszarem (nauki społeczne), dziedziną (nauki ekonomiczne) i dyscyplinami naukowymi potwierdzonymi dyplomami i udokumentowanym dorobkiem naukowym. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w załączniku nr 5.

Dorobek publikacyjny zdecydowanej większości kadry jest bardzo dobry i w większości przypadków sięga 15 – 30 publikacji za lata 2008 – 2012. Jedynie w kilku przypadkach pracownicy posiadają dorobek liczący 4 - 5 publikacji. Osoby te powinny być mobilizowane do aktywniejszego publikowania rezultatów prac naukowo – badawczych. Pewnym mankamentem jest to, że publikacje niektórych wykładowców są zbyt wąsko

sprofilowane i brakuje właściwego powiązania z prowadzonymi przez nich przedmiotami. Relatywnie mało jest monografii i podręczników akademickich.

Skład minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie* prowadzonego na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem 7 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, natomiast pozostałe 26 osób na czas określony, tj. do 2014 r. – 8 osoba, do 2015 r. – 1 osoba, do 2016 r. – 2 osoby, do 2017 r. – 6 osób, do 2018 r. – 7 osób, do 2020 r. – 1 osoba oraz do 2021 r. – 1 osoba. Na podstawie mianowania zatrudnionych jest 14 nauczycieli akademickich, zaś na podstawie umowy o pracę – 19 osób.

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. *Kadra tworząca minimum kadrowe jest bardzo stabilna.*

Relacje pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku „zarządzanie” są prawidłowe. Przedstawiają się następująco:

a) studia I i II stopnia:

- minimum kadrowe tworzy 33 pracowników naukowych,
- liczba studentów kierunku „zarządzanie” 1119 = (504+615)
- relacja na ocenianym kierunku – 1 do 34,

Reasumując, warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *zarządzanie*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony, co spełnia wymagania określone w § 17 pkt. 1 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

4.3)

Wydział Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego prowadzi właściwą polityką kadrową. Jej efektem jest w okresie 2008-2012: 11 obronionych prac doktorskich, 2 habilitacyjne i 1 uzyskany tytuł profesorski. W analizowanym okresie pozyskano także 13 samodzielnych pracowników naukowych z innych ośrodków akademickich. Przyjęte rozwiązania sprzyjają podnoszeniu kwalifikacji i umożliwiają nauczycielom akademickim sukcesywny rozwój naukowy.

Wydział otrzymał 28.10 2013 r. kategorię B w ramach parametryzacji jednostek naukowych. Wydział powinien dążyć do stałego podnoszenia aktywności naukowej, co w przyszłości może zaowocować uzyskaniem uprawnień do doktoryzowania. Trzeba jednak pamiętać o nieubłaganych proces wymiany pokoleniowej, gdyż znaczna część kadry profesorskiej osiągnęła już wiek emerytalny. Trzeba zatem dalej konsekwentnie budować własną kadrę.

Podczas bardzo interesującego i inspirującego spotkania z kadrą, na którym obecnych było 60 nauczycieli akademickich podnoszono liczne kwestie dotyczące ocenianego kierunku studiów, otoczenia w jakim funkcjonuje Uczelnia oraz polityki kadrowej Wydziału Ekonomii i Zarządzania. Poniżej wymieniono uwagi z tego spotkania:

- 1) W rozwoju Wydziału Ekonomii i Zarządzania nastąpił bardzo duży postęp, nie tylko w zakresie jakości kształcenia, ale również w reorientacji misji Uczelni, w taki sposób aby Uniwersytet Zielonogórski kreował inteligentny region.
- 2) Wynik ostatniej parametryzacji, w ramach której wydział znalazł się w grupie B odbierany jest pozytywnie, gdyż zarówno Uczelnia, jak i Wydział powstały

stosunkowo niedawno, a mimo to w rankingu wyprzedzają bardziej renomowane jednostki.

- 3) Uniwersytet Zielonogórski jest mocno zakotwiczony w regionie i siła tego związku jest atutem Uczelni.
- 4) Urząd Marszałkowski zaproponował uruchomienie kierunku wspólnego z Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu „Zarządzanie obszarami granicznymi”. Chodzi o szansę wykorzystania znaczących środków unijnych. Trzeba przy tym stwierdzić, że otoczenie jest bardzo turbulentne i generuje popyt na nowe kierunki.
- 5) Należy podjąć zdecydowane kroki na rzecz uruchomienia studiów drugiego stopnia na kierunku zarządzanie. Wydział chce rozwijać specjalność finanse i ubezpieczenia. Popularnością cieszą się studia z zarządzania oraz bezpieczeństwa narodowego, natomiast spora część absolwentów kierunku ekonomia, studiów pierwszego stopnia kontynuuje je we Wrocławiu, gdyż w Zielonej Górze nie ma takiej możliwości.
- 6) Generalnie wydział posiada stabilny poziom rekrutacji pomimo problemów demograficznych.. Oferta konkurencyjnych uczelni nie jest na tyle silna aby zagrażać Uniwersytetowi. Na całym UZ wystąpił spadek rekrutacji o ok. 18%, ale WEiZ cieszy się dużym zainteresowaniem i wypełnia limity rekrutacyjne.
- 7) Nowo uruchomiony kierunek logistyka jest elementem rozwijania praktycznego profilu studiów. Ponadto uniwersalnym kierunkiem kształcenia są z pewnością finanse i w każdym regionie kraju jest zapotrzebowanie na jego absolwentów
- 8) Udział interesariuszy w budowaniu oferty kształcenia jest bardzo duży. Uczelnia posiada duży kapitał społeczny.
- 9) Bardzo ważnym celem Wydziału jest intensywny rozwój młodej kadry naukowej. Młodzi wykładowcy tak bardzo identyfikują się z Uczelnią, że deklarują pokrywanie części opłat konferencyjnych. Każdy nauczyciel akademicki może ukierunkować własną działalność badawczą, niekiedy wspiera go dziekan środkami będącymi w puli dziekańskiej.
- 10) Są pewne trudności w dostępie do środków na badania naukowe, tym bardziej że aspiracje niektórych naukowców są olbrzymie. Z pewnością rozwój Uczelni i Wydziału jest ograniczany dostępnością środków finansowych, ale władze Wydziału aktywnie wspierają finalizowanie prac awansowych. Dotyczy to stypendiów, staży i urlopów. Sporym zainteresowaniem cieszą się stypendia doktoranckie, Młodzi adepci nauki mają duże możliwości rozwoju, szczególnie przy skutecznym aplikowaniu o projekty unijne, w tym w ramach współpracy z podmiotami zagranicznymi

W stosunku do roku 2010, w którym odbyła się druga ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie*, nastąpiły zmiany w składzie tego minimum, bowiem 17 osób (7 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 10 doktorów), to nauczyciele akademicy, którzy tworzyli to minimum w roku 2010.

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena;

Podczas oceny programowej Zespół Oceniający przeprowadził hospitację 6 zajęć dydaktycznych. Wizytowane zajęcia były prowadzone za dobrym poziomem merytorycznym i metodycznym.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Kadra dobrze przygotowana, struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia umożliwia osiągnięcie zakładanych celów dydaktycznych.

4.2) Do minimum kadrowego zaliczono 24 nauczycieli akademickich: 7 samodzielnych pracowników i 17 doktorów, co znacznie przekracza wymogi ustawowe.

4.3) Wydział prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji przez nauczycieli akademickich, co umożliwia im dalszy rozwój naukowy.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego jest rozwinięta w stopniu umożliwiającym realizację zakładanych efektów kształcenia. Wydział ma do dyspozycji szereg pomieszczeń dydaktycznych zlokalizowanych w budynkach A-0, A-5, C-1, C-2 przy ul. Podgórnej 50. Są to w szczególności:

- 11 sal dydaktycznych (ćwiczeniowych i seminaryjnych) mieszczących po 15-30 osób, o łącznej powierzchni 403,9 m²;
- 4 laboratoria komputerowe (łącznie 60 stanowisk) o całkowitej powierzchni 220,45 m²,
- 65 pomieszczeń pracowniczych o powierzchni 948,4 m²;
- 16 pomieszczeń administracyjnych o powierzchni całkowitej 264,9 m².

Wydział Ekonomii i Zarządzania posiada również dostęp do 19 pomieszczeń dydaktycznych Wydziału Matematyki, w tym do 6 sal wykładowych o powierzchni 973 m² i 13 sal ćwiczeniowych o powierzchni 890 m². Całkowita powierzchnia wszystkich pomieszczeń będących w użytkowaniu Wydziału wynosi 3700 m².

Sale wyposażone są w tradycyjne rzutniki pisma, niektóre w projektory multimedialne, a sale wykładowe nr 1, 3, 207 i 216 posiadają system nagłośnienia. Wykładowcy mają możliwość wypożyczenia komputera przenośnego oraz projektora multimedialnego. Laboratoria komputerowe WEiZ dysponują 4 serwerami i 60 komputerami (w większości klasy Intel Core2Duo 2GB ram 250GB HDD 19"LCD) z zainstalowanym systemem operacyjnym Windows XP i szeregiem programów użytkowych, takich jak: Statistica 9, ArcGIS, Quantum GIS, Corel Draw (wersja 12,X3,X4,X5), Microsoft Office (wersja 2003, 2007, 2010, 2013), SimaPro, proALPHA, Progress, Abby Finereader, Adobe Premiere, Adobe Photoshop, Macromedia Studio MX, Gimp. W budynkach Wydziału Ekonomii i Zarządzania istnieje dostęp do bezprzewodowej otwartej sieci wi-fi. Do dyspozycji pracowników naukowo-dydaktycznych i administracyjnych znajduje się ponadto 90 komputerów przyłączonych są do sieci LAN.

Dumą Uniwersytetu Zielonogórskiego jest nowoczesna biblioteka oddana do użytku 16.09.2013 roku. Jest ona zlokalizowana w kampusie B przy alei Wojska Polskiego. Nowy budynek wielofunkcyjnej biblioteki posiada imponujące parametry: kubatura 34 847,80 m³, powierzchnia zabudowy – 1498,83 m², powierzchnia całkowita – 8016,01 m², powierzchnia użytkowa wynosi 7292,59 m², ciągi komunikacyjne 1088,93 m². Całość mieści się na pięciu piętrach i jednej kondygnacji podziemnej. Budynek może pomieścić ponad milion zbiorów, w tym ponad 600 tysięcy książek w części magazynowej i około 450 tysięcy w części otwartej biblioteki.

Projekt budowy biblioteki zakończony w grudniu 2012 r. sfinansowany został przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach

Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013. Źródłem finansowania były w 85% fundusze unijne, a także dotacje Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Biblioteka oferuje:

- przyjazne i atrakcyjne otoczenie,
- dobre i urozmaicone warunki do gromadzenia, udostępniania, przechowywania i ochrony zbiorów bibliotecznych,
- powszechny, swobodny i bezpośredni dostęp do zbiorów,
- szeroki dostęp do informacji i zbiorów sieciowych,
- bogatą ofertę usług bibliotecznych i informacyjnych,
- nowoczesne wyposażenie techniczne,
- profesjonalnie przygotowany zespół bibliotekarzy,
- nowoczesne zaplecze służące twórczej integracji naukowej i kulturowej środowiska.

Ważnym atrybutem biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego jest jej wielofunkcyjność. W strefie użytkowej znajdują się m.in.: część informacyjna z katalogami, wypożyczalnia, sala konferencyjna na 100 osób, galeria sztuki, część rekreacyjna i socjalna. W bibliotece znajdują się ponadto pracownie biblioteczne, sale szkoleniowe, multimedialne i komputerowe, mediateka, czytelnie specjalistyczne, pokoje do pracy indywidualnej i zespołowej, samoobsługowe stanowiska wypożyczeń. Czwarta kondygnacja budynku to strefa zbiorów specjalnych i artoteki z pracowniami i magazynem starodruków, rękopisów, map, rycin i grafiki wraz z pracowniami konserwacji zabytkowych zbiorów i digitalizacji zbiorów.

Zbiory biblioteczne zabezpieczone są w systemie radiowym (RFID) i rozmieszczone na regałach z wolnym dostępem. Zaletą funkcjonowania biblioteki jest system samoobsługi. Wypożyczanie i zwrot książek odbywa się przy samoobsługowych urządzeniach rejestrujących. System RFID usprawnia proces wypożyczeń, inwentaryzacji i ekspozycji książek. Biblioteka posiada 450 miejsc do pracy indywidualnej i grupowej w wydzielonych strefach. Czytelnicy mają dostęp do komputerów rozmieszczonych w części katalogowej, w pracowniach multimedialnych i komputerowych, w kabinach do pracy indywidualnej i w pokojach pracy zespołowej. Istnieje możliwość wynajęcia kabiny, w której można zostawiać zbiory. Studenci odbywają szkolenie biblioteczne, w trakcie którego są między innymi o tym informowani. Legitymacja studencka jest jednocześnie kartą biblioteczną.

Księgozbiór Biblioteki Uniwersyteckiej jest największym zbiorem naukowym w regionie lubuskim. Łącznie zbiory Biblioteki liczą ponad 1 000 000, w tym:

- książki ponad 511 tys. woluminów,
- czasopisma i wydawnictwa ciągle ponad 78 tys. woluminów,
- zbiory specjalne, ponad 325 tys. jednostek, w tym min.: normy – ponad 52 tys.; opisy patentowe - ponad 141 tys.

Biblioteka prenumeruje na bieżąco 1 306 tytułów czasopism (w tym około 50 z ekonomii i zarządzania) w wersji drukowanej (w tym 1188 polskich i 118 zagranicznych). Z kolei zbiory sieciowe obejmują:

- ok. 29 160 e-książek,
- ok. 55 500 wydawnictw w ramach wielodyscyplinarnych baz Ebsco i Proquest,
- 6 057 tytułów czasopism zagranicznych w wersji on-line wydawnictw: Springer, Elsevier, Kluwer, Academic Press, Wiley, Blackwell i in.
- 36 600 norm w wersji elektronicznych,
- 11 000 wydawnictw z kolekcji cyfrowych Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej,
- 49 wielodyscyplinarnych i tematycznych baz danych i serwisów sieciowych odpowiadających profilowi uczelni oraz 190 baz danych na nośnikach.

Biblioteka posiada dostęp do 49 sieciowych baz danych z zakresu nauk ekonomicznych, ścisłych, technicznych oraz humanistycznych: m.in. czasopism Elseviera,

Springera, Kluwera, Akademickiego, zasobów American Chemical Society (ACS), American Institute of Physics (AIP), American Physical Society (APS), ACM Digital Library, wydawnictw PWN, wielodyscyplinarnych baz EBSCO, PROQUEST, Mathematical Review, Inspec, Istor, baz cytowań Web of Knowledge, a także baz patentowych i prawnych oraz 3 najnowszych baz: Scopus, Wiley & Blackwell i Lex Wolters Kluwer. Liczbaostępów do komputerowych baz danych szacowana jest na 400 tys.

Biblioteka Uniwersytecka pomaga współtworzyć zasoby Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej, która działa od 2005 roku i w której zbiorach znajduje się ponad 10 tys zdigitalizowanych dokumentów, takich jak rozprawy doktorskie i habilitacyjne, czasopisma akademickie inne publikacje pracowników naukowo-dydaktycznych.

Reasumując, biblioteka jest doskonale wyposażona w księgozbiór, ale z powodu jej lokalizacji słabo dostępna dla studentów studiów niestacjonarnych. Niektórzy studenci postulowali uruchomienie punktu zdawania książek w miejscu odbywania zajęć. Jest świetnie wyposażona nie tylko w księgozbiór, ale także w nowoczesne urządzenia ułatwiające jej funkcjonowanie, takie jak bramki RFID, czy samoobsługowe skanery umożliwiające przesyłanie plików na wybrany adres poczty elektronicznej, zamiast klasycznego kserowania. Korzystanie z tej usługi jest bezpłatne, gdyż jest ona efektem wdrożenia projektu unijnego. Biblioteka pełni funkcje integracyjne, sprzyja rozwojowi kapitału intelektualnego, odbywają się w niej konferencje, spotkania, seminaria, wystawy i pokazy. Jest to z założenia środowiskowa biblioteka naukowa służąca pracownikom i studentom uczelni oraz mieszkańcom województwa. Jest ważnym centrum zasobów edukacyjnych, a także silnym ośrodkiem informacji naukowej działającym na rzecz całego regionu.

Praktyki zawodowe realizowane są na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Uniwersytetem Zielonogórskim a instytucjami przyjmującymi studentów, tj. organizatorami praktyk. Są nimi przedsiębiorstwa, banki, instytucje administracji państwowej i samorządowej, organizacje społeczne, instytucje naukowo-badawcze lub inne jednostki organizacyjne, jeżeli charakter odbywanych przez studenta praktyki jest zgodny z programem nauczania studiów dla kierunku zarządzanie.

Infrastruktura dydaktyczna jest odpowiednio przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Obydwa budynki (A-0 i A-29) są przystosowane do użytkowania przez osoby niepełnosprawne (windy i toalety). W budynku A-0 osoby niepełnosprawne mają ponadto do dyspozycji podjazd. W 3 salach wykładowych (nr 3, 207 i 216) zamontowano specjalistyczny system nagłośnienia ułatwiającym pracę studentom niedosłyszącym. Budynek biblioteki jest także przystosowany do użytkowania przez osoby niepełnosprawne. Jest to nowoczesna konstrukcja, w której studenci niepełnosprawni mają do dyspozycji zarówno podjazdy, windy, stanowiska pracy i pomieszczenia socjalne, a także cyfrową bibliotekę dla niewidomych, specjalistyczne oprogramowanie i sprzęt komputerowy. Biblioteka posiada 2 stanowiska i oprogramowanie dla studentów niedowidzących. Kolekcja zbiorów dla osób z dysfunkcją wzroku liczy ponad 100 książek i jest systematycznie powiększana. Jest to pierwsza biblioteka cyfrowa dla niewidomych funkcjonująca w systemie dLibra i jedna z nielicznych w kraju. Ponadto w domach studenta „Wcześniak” i „SBM” znajdują się pokoje przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób

niepełnosprawnych. Warunki lokalowe są dobre, sal jest dużo, ale niektóre z nich wymagają odświeżenia i doposażenia. Władze Wydziału powinny podjąć starania o wyposażenie sal wykładowych, szczególnie tych największych, w stacjonarne projektory multimedialne. Biblioteka Uniwersytecka dzięki swojej nowoczesności i wielofunkcyjności stała się wizytówką Uczelni.

Przedsiębiorstwa i instytucje, w których odbywają się praktyki zawodowe dobierane są w sposób prawidłowy.

Infrastruktura dydaktyczna jest dobrze przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Wydział Ekonomii i Zarządzania podejmuje szereg aktywnych działań na rzecz realizacji badań naukowych. W szczególności realizowane są naukowe granty badawcze finansowane przez: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowe Centrum Nauki oraz Unię Europejską.

Projekty realizowane przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie*:

1. Ocena poziomu efektywności gospodarki odpadami w województwie lubuskim w kontekście rozwoju zrównoważonego. Analiza systemowa z wykorzystaniem techniki LCA i GIS do optymalizacji gospodarki odpadami (projekt własny w dyscyplinie makro- i mikroekonomia)
2. Kształtowanie kapitału relacyjnego w małym i średnim przedsiębiorstwie (projekt habilitacyjny)
3. Kontrakt psychologiczny w procesie kształtowania przewagi konkurencyjnej organizacji sektora wysokich technologii. Projekty krajowe finansowane przez Narodowe Centrum Nauki (projekt habilitacyjny)
4. Rola logistyki odzysku w kreowaniu wartości dodanej u producentów tworzyw sztucznych (projekt habilitacyjny)
5. Modelowanie wirtualnych sieci produkcyjnych małych i średnich przedsiębiorstw (projekt habilitacyjny)
6. Zarządzanie portfelem projektów w jednostkach samorządu terytorialnego (projekt promotorski)
7. Ocena i optymalizacja Zintegrowanej Polityki Produktowej (IPP) UE w aspekcie promowania myślenia w kategorii cyklu życia i kreowania zrównoważonych wzorców konsumpcji, wśród obywateli Unii Europejskiej (identyfikacja percepcji ekoznaków wśród konsumentów polskich, niemieckich i belgijskich) - projekt realizowany przez Narodowe Centrum Nauki, Diamentowy Grant
8. Biznes w nauce, nauka w biznesie – rozwój pracowników firm i jednostek naukowych w województwie lubuskim. (1/POKL/8.2.1/2012) projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

9. Projekt „Nowoczesne Zarządzanie Biznesem”, który powstał z inicjatywy Związku Banku Polskich oraz jego partnerów: Biura Informacji Kredytowej S.A., Biura Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A., Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.
10. V edycja Projektu NBP - Studia podyplomowe z zakresu historii i funkcjonowania strefy Euro (Unii Gospodarczej i Walutowej).

Tematy realizowane w roku akademickim 2012/2013 w ramach działalności statutowej:

1. Wsparcie potencjału naukowego pracowników Wydziału Ekonomii i Zarządzania w realizacji ścieżki kariery naukowej
2. Zarządzanie zmianami i innowacyjnością pracowników a kultura organizacyjna. Kształtowanie konkurencyjności podmiotów gospodarczych
3. Integracja obszarów logistyki, finansów i rachunku kosztów w systemie klasy ERP
4. Ekonomia sektora publicznego w strefie euro i Unii Europejskiej
5. Bilans rozwoju województwa lubuskiego po akcesji do Unii Europejskiej w wybranych obszarach zarządzanie bezpieczeństwem
6. Funkcjonowanie podmiotów w gospodarce opartej na innowacjach i wiedzy
7. Diagnoza i profilaktyka patologii i zagrożeń w miejscu pracy
8. Zarządzanie strategiczne w dobie globalizacji
9. Zależności występujące w strukturalnych i społecznych instrumentach zrównoważonego rozwoju organizacji
10. Wpływ polityki regionalnej Unii Europejskiej na rozwój regionów w aspektach: ekonomicznych, kulturowych i prawnych
11. Determinanty aktywności innowacyjnej w regionalnych systemach przemysłowych w Polsce

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *zarządzanie* uczestniczyli w latach 2009-2012 w 9 zespołach eksperckich, w tym:

1. Zespole ekspertów w konkursie „Najlepsze przedsiębiorstwo w Zielonej Górze”
2. Panelu ekspertów w badaniu po tytule: Utworzenie sieci firm w sektorze budownictwa w południowo-zachodniej Wielkopolsce jako szansa wzrostu ich konkurencyjności i innowacyjności
3. Panelu ekspertów w badaniu „Rola szkół wyższych w rozwoju gospodarczym miast”
4. Komisji Nauk Organizacji i Zarządzania O/PAN w Poznaniu
5. Panelu ekspertów w ramach badania ewaluacyjnego „Wpływ projektów realizowanych w ramach Priorytetu I LRPO działanie 1.2. Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubuskiego”
6. Panelu ekspertów w ramach badania ewaluacyjnego „Wpływ inwestycji realizowanych w ramach Priorytetu II LRPO, Działanie 2.3. Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo i wsparcie działań marketingowych na podniesienie konkurencyjności lubuskich przedsiębiorców”
7. Lubuskiej Radzie Innowacji przy Zarządzie Województwa Lubuskiego
8. Jury konkursowe w projekcie Magisterium z innowacji w województwie lubuskim
9. Panelu ekspertów w ramach poddziałania 8.2.2. Regionalna Strategia Innowacji Program Operacyjny Kapitału Ludzkiego
10. Projekt szkoleniowy Sieci Edukacyjnej Innowacyjnej Przedsiębiorczości Akademickiej SEPIA „Szkolenie i doradztwo dla wykładowców szkół wyższych prowadzących zajęcia dydaktyczne w zakresie innowacyjnej przedsiębiorczości”, w ramach przedsięwzięcia MNiSW Wsparcie Innowacyjnej Przedsiębiorczości Akademickiej
11. „Nowy zawód - nowe możliwości - kompleksowe wsparcie dla pracowników przedsiębiorstw restrukturyzowanych w województwie lubuskim” projekt unijny

realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki POKL/ Priorytet: VIII - Regionalne kadry gospodarki Działanie: 8.1 – Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie/Poddziałanie: 8.1.2 – Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie.

12. „Wzrost innowacyjności regionu jako efekt rozwijania i upowszechniania dobrych praktyk w zakresie strategicznego zarządzania środowiskowego w organizacjach województwa lubuskiego”
13. „Zarządzanie jest sztuką - innowacyjne metody identyfikacji i rozwiązywania problemów zarządzania” partnerzy projektu: Uniwersytet Zielonogórski, Zakład Zarządzania Strategicznego Wydział Zarządzania, Wydział Artystyczny - Instytut Sztuk Pięknych - Zakład Architektury Wnętrz, Organizacja Pracodawców Ziemi Lubuskiej

Na Wydziale Ekonomii i Zarządzania realizowane są również projekty finansowane z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Pięciu wykładowców otrzymało stypendia naukowe finansowane przez Urząd Marszałkowski województwa lubuskiego:

1. Ekonomiczne i ekologiczne aspekty bezpieczeństwa energetycznego Polski
2. Rola specjalnych stref ekonomicznych w rozwoju klastrów branży motoryzacyjnej
3. Wpływ ekoinnowacji w zrównoważonym rozwoju regionu lubuskiego
4. Zarządzanie portfelem projektów w jednostkach samorządu terytorialnego
5. Kreowanie marki województwa lubuskiego poprzez zastosowanie technologii informatycznych

Pokłosem badań naukowych są przede wszystkim prace awansowe nauczycieli akademickich oraz organizacja konferencji naukowych. Wśród tych ostatnich warto wymienić następujące:

1. Cykliczna Konferencja Naukowa (już 14) Nowoczesne Zarządzanie Przedsiębiorstwem
2. II Międzynarodowa Konferencja Naukowa Unia Europejska w Międzynarodowej Perspektywie; 16-17 stycznia 2008, organizator Zakład Makroekonomii i Finansów
3. V Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stosunki Gospodarcze Integrującej się Europy 04.VI. - 06.VI.2008
4. Regional conference on Lubuskie Business 3E (Economics, Ethics, Ecology) - a Workshop (Język konferencji: polski) Termin: 15.12.2007-15.12.2008, Miejsce: University of Zielona Góra. Organizator: Ethical Business Student Research Society, Katedra Zarządzania Środowiskiem i Gospodarką Publiczną
5. VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stosunki Gospodarcze Integrującej się Europy; 03.06. - 05.06.2009 r. Organizator: Zakład Makroekonomii i Finansów
6. Konferencja naukowa „Gospodarka światowa i krajowa jej wyzwania we współczesnych czasach”; 08-09 grudnia 2010 r.
7. Konferencja Naukowa Współczesne problemy bezpieczeństwa. Organizator: Zakład Zarządzania Bezpieczeństwem, 9-10 września 2010 r. Miejsce: Uniwersytet Zielonogórski
8. Konferencja Otwierająca Projekt Urban Creative Poles. Organizator Wydział Ekonomii i Zarządzania; 8-9 listopada 2011 r
9. Konferencja międzynarodowa IT Solutions in Logistics (Język konferencji: angielski), 20-21.06.2013, Miejsce: Uniwersytet Zielonogórski, Organizator: Zakład Logistyki, Zakład Controllingu i Informatyki Ekonomicznej.

Działalność naukowo-badawcza znajduje swoje odzwierciedlenie między innymi w publikacjach zamieszczanych w periodyku naukowym „Management” wydawanym w języku angielskim przez Wydział Ekonomii i Zarządzania. Czasopismo „Management” jest międzynarodowym czasopismem prezentującym wyniki badań teoretycznych oraz empirycznych z zakresu nowoczesnego zarządzania w różnych sferach funkcjonowania organizacji przedsiębiorstw. Czasopismo posiada międzynarodową radę naukową. Czasopismo jest notowane w krajowych i międzynarodowych bazach czasopism: BazTech,

Celdes, CNPIEC, EBSCO Discovery Service, Google Scholar, J-Gate, Microsoft Academic Search, Naviga (Softweco), Primo Central (ExLibris), Summon (Serials Solutions/ProQuest), TDOne (TDNet), TEMA Technik und Management, WorldCat (OCLC). Artykuły prezentowane w czasopiśmie otrzymywały 9 pkt., a od 2012 r. otrzymują 7 pkt według listy MNiSW. Czasopismo ma charakter interdyscyplinarny, jego problematyka obejmuje tematy z zakresu zarządzania, ekonomii i finansów.

W Raporcie Samooceny zamieszczono także obszerne wykazy:

- członkostw nauczycieli akademickich w krajowych i zagranicznych stowarzyszeniach,
- funkcji pełnionych w redakcjach naukowych czasopism lokalnych i ogólnopolskich.

W dokumentacji przekazanej Zespołowi Oceniającemu PKA zamieszczono szczegółowy wykaz środków finansowych przeznaczonych na badania w latach 2008-2013. Finansowanie badań naukowych odbywa się poprzez wykorzystanie dotacji na działalność statutową, badania własne, środków przyznanych dla młodych naukowców oraz środków uzyskanych z grantów. Beneficjenci sporządzają raporty z realizacji projektów badawczych, na które otrzymali dotacje podmiotowe. Przedłożona w czasie wizytacji dokumentacja wykorzystania środków na działalność naukowo-badawczą prowadzona jest prawidłowo. Zawiera zarówno wnioski o dotację na utrzymanie potencjału badawczego, jak i sprawozdania z realizacji zadań badawczych.

Studenci Wydziału Ekonomii i Zarządzania biorą aktywny udział w działalności naukowo-badawczej. W ramach wydziału funkcjonują następujące koła naukowe:

- Koło Naukowe Zarządzania (Zakład Mikroekonomii i Polityki Społecznej);
- Koło Naukowe Logistyki (Zakład Logistyki);
- Koło Naukowe Eko-Zarządzanie (Katedra Zarządzania Środowiskiem i Gospodarką Publiczną);
- Koło Naukowe Negocjacji i Komunikowania „NiK” (Katedra Zarządzania Potencjałem Społecznym Organizacji);
- Koło Naukowe Manager (Zakład Zarządzania Strategicznego i Marketingu);
- Koło Naukowe Zarządzanie Projektami (Zakład Zarządzania Strategicznego i Marketingu);
- Koło Naukowe Etycznego Biznesu (Katedra Zarządzania Środowiskiem i Gospodarką Publiczną);
- Koło Naukowe Coachingu Psychologicznego;
- Koło Naukowe Project Management (Zakład Zarządzania Strategicznego i Marketingu).

Rezultatem działalności kół naukowych jest między innymi szereg publikacji, których autorami byli studenci. Są to przykładowo:

Publikacje koła naukowego Zarządzanie Projektami:

1. II Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa „Problemy ekonomii i zarządzania”; publikacje: Koncepcja klastra i jej realizacja w województwie lubuskim, Wpływ globalizacji na problemy ekonomii i zarządzania.
2. III Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa „Problemy ekonomii i zarządzania” publikacje: Zarządzanie marketingiem politycznym, Dyskryminacja kobiet na polskim rynku pracy.

Publikacje koła naukowego Zarządzanie:

1. Specjalizacja a organizacja pracy konsultanta, w: Konsulting: uwarunkowania i perspektywy rozwoju w Polsce / red. nauk. M. Ćwiklicki, M. Jabłoński, Katedra Metod Organizacji i Zarządzania, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie,
 2. IT w pracy konsultanta, W: Konsulting: uwarunkowania i perspektywy rozwoju w Polsce / red. nauk. M. Ćwiklicki, M. Jabłoński, Katedra Metod Organizacji i Zarządzania, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie,
- oraz 15 publikacji przygotowanych przez członków koła naukowego Eko-Zarządzanie.

W trakcie spotkania z ZO PKA studenci kierunku „zarządzania” stwierdzili, że biorą czynny udział w badaniach naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Studenci podkreślili, że aktywnie uczestniczą w Kołach Naukowych dostępnych na wydziale, tworzą swoje własne projekty, postery na konferencje itp., biorą także udział w akcji „Debiuty Naukowe”, podczas której zdobywają swój pierwszy dorobek naukowy.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Badania naukowe prowadzone przez Wydział Ekonomii i Zarządzania koncentrują się wokół tematów związanych z ocenianym kierunkiem studiów i należycie wzbogacają proces dydaktyczny. Wyrazem satysfakcjonującego poziomu badań naukowych jest między innymi wydawanie wysoko punktowanego anglojęzycznego czasopisma naukowego „Management” (7 pkt według listy MNiSW).

Studenci mają możliwość uczestniczenia w badaniach prowadzonych przez nauczycieli akademickich, są do tego zachęceni.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Senat Uczelni ustalił warunki i tryb rekrutacji w formie uchwały (uchwała nr 557 z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie przyjęcia warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2013/2014). Uchwała rekrutacyjna zawiera wszystkie istotne elementy postępowania rekrutacyjnego, w tym m.in.: zasady przyjęć kandydatów z nową i starą maturą, zasady przyjęć na studia kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią dającą uprawnienia matury międzynarodowej (IB) lub zagraniczną szkołę średnią, zasady przyjęć laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego, itp.

W przypadku rekrutacji na studia drugiego stopnia Wydział ustalił listę kierunków pokrewnych oraz zasady uwzględniania ukończonego kierunku studiów pierwszego stopnia w punktacji w procesie rekrutacji. Jeśli student ukończył kierunek zgodny lub pokrewny, jest premiowany dodatkowymi punktami w procesie rekrutacji. W sytuacji, gdy przyjmowani są wszyscy kandydaci, takie rozwiązanie może okazać się nieskuteczne. Dlatego też Wydział powinien rozważyć rozwiązanie, które zapewni uzupełnienie brakujących kompetencji, w przypadku, gdy studenci studiowali inny kierunek na studiach pierwszego stopnia.

W ocenie studentów zasady rekrutacji są jasne i przejrzyste, nie zawierają one zapisów dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Warunki rekrutacji dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Zasady przyjęć na kierunek „zarządzanie” nie zawiera zapisów dyskryminujących.

7.2)

System oceny studentów umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięć. Oceny z przedmiotów są wystawiane adekwatnie do stanu wiedzy, z pewną tendencją do zawyżania ocen z prac dyplomowych. System oceny osiągnięć studentów jest skonstruowany w odpowiedni sposób. Już w momencie rozpoczęcia danego przedmiotu, są informowani przez

wykładowców o tym jaką formę będzie miało sprawdzenie ich wiedzy. Zasady te nie podlegają później modyfikacji. Forma egzaminów i zaliczeń jest odpowiednio dopasowana do sposobu prowadzenia zajęć i treści na nich przekazywanych. W przypadku ćwiczeń i laboratoriów zaliczenie przedmiotu polega zazwyczaj na stworzeniu odpowiedniego projektu.

W ocenie studentów system oceny osiągnięć jest przejrzysty, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Studenci są zapoznawani już na pierwszych zajęciach z wymaganiami, jakie wiążą się z danym przedmiotem, wiedzą, jakie efekty kształcenia będą musieli osiągnąć. Wykładowcy przedstawiają studentom formę, w jakiej zostanie przeprowadzony egzamin czy zaliczenie.

Studenci mają zarówno egzaminy pisemne, jak i ustne, znają zasady punktacji i oceniania, mają poczucie obiektywizmu ocen stosowanych przez wykładowców. Studenci po zakończonym egzaminie mają też dostęp do sprawdzonych prac pisemnych oraz mogą porozmawiać z wykładowcami na temat sposobu oceniania, mogą wyjaśnić swoje ewentualne wątpliwości.

7.3)

W ramach międzynarodowej współpracy Wydział Ekonomii i Zarządzania realizuje wspólne projekty z następującymi jednostkami zagranicznymi:

1. Brandenburski Uniwersytet Techniczny w Cottbus (Niemcy)
2. Uniwersytet w Kaiserslautern (Niemcy)
3. Hochschule Wismar (Niemcy)
4. Instituto Politecnico de Lisboa (Portugalia)
5. Slovenska Technicka Univerzita v Bratislave (Słowacja)
6. Technicka Univerzita v Kosicach (Słowacja)
7. Yasar Universitesi (Turcja)
8. Yalova Üniversitesi (Turcja)
9. University of Pisa (Włochy)
10. Uniwersytet Zachodnioczeski w Pilźnie (Czechy)

Obowiązujący na Wydziale Ekonomii i Zarządzania system punktów ECTS został skonstruowany i wdrożony zgodnie ze stosownym Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Umożliwia on krajową i międzynarodową mobilność studentów, którzy jednakże są nim zainteresowani w ograniczonym stopniu. W świetle informacji przekazanych Zespołowi Oceniającemu, w ramach programu Erasmus notuje się kilka wyjazdów studentów rocznie i liczba ta od kilku lat nieco wzrasta. W przypadku kadry było to 9 wyjazdów. Zainteresowanie przyjazdami do wizytowanej jednostki jest znacznie mniejsze: 3 przyjazdy studenckie i 1 wykładowca ze Słowacji.

Wskazane jest zatem podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia skali i zakresu współpracy międzynarodowej w celu zwiększenia mobilności studentów krajowych oraz wyrównania istniejących dysproporcji między liczbą osób wyjeżdżających na studia zagraniczne i przyjeżdżających z zagranicznych uczelni partnerskich.

Pracownicy Wydziału Ekonomii i Zarządzania współpracują na arenie międzynarodowej z partnerskimi uczelniami i stowarzyszeniami: Gesellschaft für Stadtgeschichte und Urbanisierungsforschung- 1pracownik, Gesellschaft für Operations Research -1 pracownik, Deutscher Hochschulverband -1 pracownik, European Association of Agriculture Economists- 1 pracownik, Congress of Political Economists- 1 pracownik, European Association of International Education -1 pracownik. Zaangażowanie pracowników w działalność stowarzyszeń ma wpływ nie tylko na ich wiedzę, ale także na doskonalenie metod kształcenia w procesie dydaktycznym na macierzystej Uczelni. Współpraca międzynarodowa prowadzona przez ocenianą jednostkę pozytywnie wpływa na możliwość

osiągnięcia planowanych efektów kształcenia. Wskazane jest intensyfikowanie działań na rzecz upowszechnienia zagranicznej mobilności studentów.

Studenci mają możliwość korzystania z programu MOST i ERASMUS, nie jest to jednak popularna forma na kierunku „zarządzanie”.

W roku 2011/2012 jeden ze studentów kierunku „zarządzanie” skorzystał z programu MOST, a żaden ze studentów nie skorzystał z programu MOST, natomiast w roku 2012/2013 nie skorzystał z niego nikt.

W roku akademickim 2012/2013 dwóch studentów kierunku „zarządzanie” skorzystało natomiast w semestrze zimowym w roku akademickim 2013/2014 w ramach programu Erasmus wyjechał jeden student.

Uczelnia zachęca studentów do korzystania z programów związanych z mobilnością studentów, wszelkie informacje na ich temat są udostępniane na stronie internetowej, organizowane są także spotkania informacyjne.

W trakcie spotkania z ZO PKA studenci wskazali jednak, że są związani z miejscem swojego zamieszkania ze względu na sprawy zawodowe i osobiste i możliwość wyjazdu z tego względu jest dla nich ograniczona.

7.4)

Uchwałą senatu nr 559 z dnia 30 maja 2012 roku ustalono liczebność grup dla poszczególnych zajęć dydaktycznych. W uchwale tej wskazano m.in., że w grupach ćwiczeniowych nie może być mniej niż 25 osób, w wykładach monograficznych powinno brać udział min. 30 osób, seminaria dyplomowe powinny liczyć od 12 do 20 studentów, a konwersatoria min. 20 studentów. Zastrzeżono jednocześnie, że w uzasadnionych przypadkach Dziekani mogą zmniejszyć liczbę osób w grupie. W ocenie studentów taka liczebność grup jest odpowiednia i pozwala na efektywne uczestniczenie w zajęciach.

Studenci poza kontaktem z nauczycielami akademickimi podczas zajęć, mają też możliwość konsultowania się z nimi w trakcie dyżurów, a także za pomocą poczty elektronicznej i telefonicznie. W rozmowie z ZO PKA studenci wskazali, że wykładowcy są punktualni, pojawiają się na dyżurach w wyznaczonych godzinach i chętnie służą studentom merytorycznym wsparciem.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wskazali, że niewątpliwie pomocną w nauce jest nowo otwarta biblioteka uniwersytecka, która mieści się w budynku w innej części miasta. Studenci wyrazili jednak ubolewanie, że czytelnia wydziałowa, w której był wolny dostęp do niektórych zbiorów i która znajdowała się w budynku, w którym odbywają się zajęcia dla kierunku „zarządzanie” została przeniesiona do głównego gmachu biblioteki, co spowodowało, że podczas przerw w zajęciach nie mają możliwości skorzystania z czytelnianych zasobów bibliotecznych.

W ocenie studentów sylabusy są dla nich dobrym źródłem wiedzy o przedmiocie, szczególnie cenią fakt, że w sylabusach wypisana jest literatura związana z tematem danych zajęć.

Studenci wskazali, że zalecane materiały dydaktyczne w większości są dla nich przydatne, czerpią z nich wiele informacji i są one potrzebne do tego, aby osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

Studenci są motywowani przez wykładowców do dodatkowej pracy poprzez premiowanie aktywnego uczestniczenia w zajęciach, możliwości uzyskania lepszej oceny poprzez przygotowanie prezentacji czy wystąpienia.

Studenci wskazali także, że niewątpliwie motywująco działa na nich stypendium Rektora dla najlepszych studentów, ich zdaniem jego wysokość działa na nich bardzo mobilizująco.

Regulamin pomocy materialnej dla Studentów UZ jest załącznikiem do zarządzenia nr 86 rektora UZ w z dnia 23 września 2013 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu pomocy materialnej dla Studentów UZ. Zgodnie z jego zapisami student może ubiegać się o pomoc materialną w formie:

1. stypendium socjalnego
2. stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych
3. stypendium rektora dla najlepszych studentów
4. stypendium ministra za wybitne osiągnięcia
5. zapomogi

Zgodnie z § 4 ust. 2 regulaminu wnioski o stypendia socjalne składa się w terminie od 1 do 15 października i od 1 do 15 marca. Pracownicy dziekanatów przypominają studentom o upływie wskazanych w regulaminie terminów.

Stypendia wypłacane są w równych miesięcznych ratach, studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali, że wypłacane są one terminowo oraz że otrzymują wszelkie informacje związane ze sprawami stypendialnymi.

Wydziałowe komisje stypendialne przyznają stypendia socjalne studentom o dochodzie na osobę w rodzinie nie wyższym niż 850,20 zł.

Stypendium socjalne nie może być wyższe niż 780 zł miesięcznie z zastrzeżeniem, że łączna miesięczna wysokość stypendium socjalnego oraz stypendium rektora dla najlepszych studentów nie może być większa niż 90 % najniższego wynagrodzenia zasadniczego asystenta ustalonego w aktualnie obowiązujących przepisach o wynagradzaniu nauczycieli akademickich (§ 11 ust. 3 w zw. z § 7 ust. 5 regulaminu pomocy materialnej dla studentów UZ).

Stypendium dla osób niepełnosprawnych podzielone jest na 3 stopnie

- dla studentów o znacznym stopniu niepełnosprawności - 350 zł,
- dla studentów o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – 250 zł,
- dla studentów o lekkim stopniu niepełnosprawności – 200 zł (§ 14 ust. 2 regulaminu).

Stypendium Rektora przyznawane jest najlepszym studentom danego kierunku. W ocenie studentów zasady przyznawania tego stypendium są obiektywne i czytelne. Brana jest pod uwagę średnia ocen – oblicza się ją na podstawie protokołu, indeksu i karty okresowych osiągnięć studenta jako średnią arytmetyczną wszystkich ocen uzyskanych w zaliczonych semestrach zaokrągloną do 0.01.

Stypendium rektora dla najlepszych studentów jest przyznawane w kwotach stanowiących wielokrotność kwoty 30 zł, nie mniej niż 120 zł i nie więcej niż 780 zł miesięcznie. (§ 16 regulaminu).

Studenci są także uprawnieni do otrzymywania nagród rektora dla studentów i doktorantów UZ – zasady przyznawania tej nagrody określone są w regulaminie przyznawania nagród Rektora dla studentów i doktorantów Uniwersytetu Zielonogórskiego, który stanowi załącznik do zarządzenia nr 13 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 25 kwietnia 2008 r. Wysokość nagrody wynosi od 100 zł do 500 zł

Aby otrzymać nagrodę rektora należy wypełnić wniosek o jej przyznanie - wnioski składa się do dnia 30 stycznia w semestrze zimowym i do 30 maja w semestrze letnim – studenci są informowani o tych terminach i korzystają z możliwości ubiegania się o te nagrody. W ubiegłym roku akademickim przyznano 35 nagród Rektora na kierunku „zarządzanie”.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, że mocną stroną procesu kształcenia na kierunku „zarządzanie” jest bardzo dobra kadra dydaktyczna i charyzma wykładowców,

którzy potrafią zachęcić do nauki i zmotywować do działania. Studenci wskazali także na prężnie działające koła naukowe oraz zaangażowanie ich opiekunów.

Studenci studiów niestacjonarnych wskazali ponadto, że słabą stroną procesu kształcenia jest ułożenie planu zajęć – wskazali oni, że w planie jest bardzo dużo okienek, czasem zdarza się tak, że rozpoczynają zajęcia o ósmej rano, a kolejne zajęcia mają dopiero na godzinę 13. Zwrócili także uwagę na to, że często zdarza się tak, że większość zajęć zaplanowana jest na niedzielę, a w ich ocenie lepiej byłoby, aby więcej zajęć odbywało się w sobotę, tak, aby to sobota była najbardziej obciążonym dniem. Studenci wskazali także, że plan zajęć nie zawsze jest dobrze ułożony, zdarzają się bowiem sytuacje, w których godziny seminarium dyplomowego nakładają się z obowiązkowymi ćwiczeniami albo wykładami.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali, że są bardzo zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej. Studenci wskazali, że personel administracyjny jest bardzo kompetentny i miły, jednak w ich ocenie godziny otwarcia dziekanatów dla studentów niestacjonarnych powinny być wydłużone w soboty.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Warunki rekrutacji na pierwszy stopień studiów nie budzą zastrzeżeń. W przypadku studiów drugiego stopnia Wydział opracował mechanizm uwzględniania w procesie rekrutacji ukończonego kierunku studiów pierwszego stopnia, ale nie przewiduje on uzupełnienia brakujących kompetencji w przypadku, gdy kandydaci po niezgodnych kierunkach zostaną przyjęci na studia.

7.2) System oceny osiągnięć zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Zasady oceniania są czytelne i znane studentom, w ich opinii funkcjonujący system oceny osiągnięć jest bardzo obiektywny i dobrze skonstruowany.

7.3) Współpraca międzynarodowa w zakresie wymiany kadry i studentów sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Wskazane jest jednak podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia skali i zakresu współpracy międzynarodowej w celu zwiększenia mobilności studentów krajowych oraz wyrównania istniejących dysproporcji między liczbą osób wyjeżdżających na studia za granicę i przyjeżdżających z uczelni zagranicznych. Studenci mają możliwość wyjazdu w ramach programu MOST i Erasmus, są oni zachęceni do podejmowania starań związanych z takim wyjazdem.

7.4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

W Uczelni został opracowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Uchwałą Nr 319 Senatu z dnia 26 września 2007 r. w sprawie przyjęcia wewnętrznego

systemu zapewniania jakości kształcenia, uaktualniony Uchwałą Nr 84 Senatu z dnia 27 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Nadzór nad funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia sprawuje Rektor.

Za wprowadzenie i sprawne funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia odpowiedzialni są odpowiednio: właściwy prorektor ds. jakości kształcenia oraz na wydziałach - dziekan wydziału.

Głównym zadaniem Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest syntetyczny przegląd wszystkich aspektów kształcenia. System obejmuje zapewnianie, doskonalenie, promocje i kontrolę jakości kształcenia w Uczelni poprzez wytyczne dla Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia, metody monitorowania procesu kształcenia, rozwijania mobilności studentów i doktorantów, metody poprawy jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego, monitorowanie karier absolwentów, procedury współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, system motywowania, oceniania i nagradzania nauczycieli akademickich oraz doktorantów za podejmowanie działań podnoszących jakość kształcenia i inne zadania wynikające z rozwoju uczelni i przepisów prawa.

W celu realizacji działań określonych w ramach systemu powołana została przez Rektora - Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia (Uczelniana Rada) złożona z dwóch zespołów, tj. Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia, natomiast na wydziale – Wydziałowa Komisja ds. jakości Kształcenia (Wydziałowa Komisja) złożona również z dwóch komisji, tj. Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Komisja ds. Ewaluacji jakości Kształcenia.

Procedury działań projakościowych zostały wprowadzone w Zarządzeniu Nr 51 Rektora z dnia 29 maja 2013 r., uzupełnione i uaktualnione Zarządzeniem nr 110 z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie dokumentów i procedur Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Ewaluacja procesu kształcenia prowadzona jest poprzez ankiety: oceny przedmiotu, prowadzącego zajęcia, oceny infrastruktury dydaktycznej i obsługi administracyjnej, słuchaczy studiów podyplomowych, a także kartę samooceny jednostki. Istotnym elementem systemu jest regulamin systemu antyplagiatowego.

W celu realizacji zadań USZJK powołano Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia złożoną z dwóch zespołów: Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia; Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia.

Odpowiednikami powyższych zespołów na poziomie wydziałowym są wydziałowe komisje: ds. zapewnienia jakości kształcenia i ds. ewaluacji jakości kształcenia. Nadzór nad pracą Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia sprawuje Prorektor ds. Jakości Kształcenia, a prace tego organu koordynuje pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia, która także przewodniczy Zespołowi ds. Jakości Kształcenia. Przewodniczenie Zespołowi ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia powierzono drugiemu pełnomocnikowi rektora ds. ewaluacji jakości kształcenia. W nowej strukturze systemu celowo rozdzielono zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia i zespół ds. ewaluacji, aby zapewnić obiektywizm działań i uniknąć wyłączości samooceny, jak również rozdzielenie to miało na celu włączenie do prac nad systemem jakości możliwie najszerszą reprezentację społeczności akademickiej. W skład pierwszego zespołu weszli pracownicy administracji centralnej, przedstawiciele pionu rektora, pionów prorektorów: ds. nauki i współpracy z zagranicą i ds. studenckich oraz pracownicy naukowo – dydaktyczni będący reprezentantami wszystkich komisji senackich. Skład drugiego zespołu tworzą pracownicy naukowo –dydaktyczni będący przedstawicielami wszystkich wydziałów oraz reprezentanci doktorantów i studentów.

Całość aktów prawnych i schematy organizacyjne związane z USZJ przedstawione są na stronie internetowej pod adresem <http://www.uz.zgora.pl/ksztalcenie/html/system.php>.

Na Wydziale Ekonomii i Zarządzania nadzór nad funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia sprawuje Dziekan. Działania związane z funkcjonowaniem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia koordynuje Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Uchwałą Rady Wydziału Nr 2/RW/10 z dnia 11 lipca 2013 r. powołano 14 osobowy Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowy Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia, Wydziałowego Pełnomocnika ds. ECTS oraz rady Programowe dla prowadzonych na wydziale kierunków studiów, w tym ocenianego kierunku *zarządzanie*. Powołane zostały również – Uchwała Nr 2/RW/RW/3 z dnia 25 października 2013 r. Wydziałowe Zespoły ds. oceny efektów kształcenia dla prowadzonych na wydziale kierunków studiów, w tym dla w tym ocenianego kierunku *zarządzanie*. Rozdzielenie zespołu ds. jakości kształcenia na dwa odrębne zespoły miało na celu zapewnienie obiektywizmu działań i unikanie wyłączności samooceny, a także włączenie do prac nad systemem możliwie najszerszej reprezentacji społeczności akademickiej.

Rada Wydziału w dniu 24 października 2013 r. podjęła Uchwałę Nr 6/RW/14/2013 w sprawie przyjęcia procedur dotyczących funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń wymienionych komisji, w tym m. in. sporządzone na dzień 20 listopada 2013 r. sprawozdania z funkcjonowania na wydziale systemu zapewnienia jakości kształcenia, raporty z ewaluacji procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów.

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia należy w szczególności: opracowywanie i przedstawianie Dziekanowi propozycji działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale, w szczególności poprawy organizacji i warunków kształcenia oraz modyfikacji oferty dydaktycznej, analizowanie wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów wydziału, rekomendowanie działań niwelujących nieprawidłowości w procesie kształcenia, rozpoznane w toku oceny jakości

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia należy: wdrażanie na Wydziale opracowanych przez Uczelnianą Radę procedur służących zapewnianiu i doskonaleniu jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów pierwszego i drugiego stopnia, studiach doktoranckich oraz studiach podyplomowych, analizowanie programów kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych przez wydział, w szczególności pod kątem ich zgodności ze strategią i misją Uczelni, zgodności kierunkowych efektów kształcenia z efektami obszarowymi, poprawności doboru metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów kształcenia, prawidłowości przypisywania punktów ECTS, analizowanie różnych form weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studenta, doktoranta oraz słuchacza studiów podyplomowych w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w szczególności prac dyplomowych, opiniowanie współpracy analiza i publikowanie rezultatów oceny jakości kształcenia. W skład tego Zespołu wchodzi Rada Programowe na trzech kierunkach: ekonomia, zarządzanie i bezpieczeństwo narodowe.

Podstawowym zadaniem Rady programowej jest prowadzenie kompleksowej oceny planów i programów studiów w celu ich uzupełnienia i doskonalenia, a w szczególności:

- oceny planów studiów i ich zgodności z docelowym wizerunkiem absolwenta,
- analiza przedmiotowych sylabusów pod względem zgodności z programem studiów,
- ocena systemu punktów kredytowych ECTS oraz ocena otwartości kształcenia w wymiarze krajowym i międzynarodowym,
- analiza ankiet studenckich,
- analiza jakości prac dyplomowych,
- ocena warunków nauczania,
- ocena efektywności studiów oraz przyczyn selekcji.

Zadania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na rok akademicki 2013/2014 zostały określone w formie harmonogramu rocznego, w którym zawarto terminy takich zadań jak: Sprawozdanie z funkcjonowania WSZJK, opracowanie propozycji działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, badania mobilność, losy absolwentów, dopracowanie zasad oceniania studentów i słuchaczy oraz weryfikacji efektów ich kształcenia, modyfikacją wytycznych dla jednostek w sprawie tworzenia programów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, weryfikacja efektów kształcenia, przegląd programów kształcenia, monitorowanie wdrażania przepisów dotyczących kształcenia, przegląd procedur Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Na posiedzeniach Rady Wydziału omawiane były zagadnienia związane funkcjonowaniem na wydziale systemu. Wydział Ekonomii i Zarządzania posiada dokumentację związaną z funkcjonowaniem systemu. Oznacza to, że Wydział ma wypracowaną i przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje oceny efektów kształcenia; a wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów.

8.2)

W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy i studenci, co potwierdza przyjęty kalendarz działań związanych z funkcjonowaniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w roku akademickim 2013/2014, na przykład takich działań jak: ankieta "ABSOLWENT", ankieta oceny przedmiotu, ankieta oceny prowadzącego zajęcia, ankieta zadowolenia z warunków studiowania, ankieta dla słuchaczy studiów podyplomowych, system antyplagiatowy, przeglądy programów kształcenia, analiza rozkładu ocen, badanie grupy fokusowej, karta samooceny jednostki, raport z ewaluacji i sprawozdanie z funkcjonowania SZJK na wydziale.

Monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy zostało ujęte w formie procedury jakości. Podstawą prawną procedury „Ankietowania absolwentów”, którzy podpisali oświadczenie o wyrażeniu zgody na monitorowanie kariery zawodowej (przy podpisaniu listy obiegowej) jest Zarządzenia nr 26 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 16 kwietnia 2012 r. Dziekanat aktualizuje i uzupełnia brakujące dane adresowe studentów kończących studia, a w szczególności adresy e-mailowe. Biuro Karier prezentuje raporty z badań władzom uczelni i Dziekanom. Dział Kształcenia analizuje raporty pod kątem oceny i modyfikacji oferty kształcenia.

Uwagi są analizowane i wykorzystywane w dostosowywaniu oferty edukacyjnej do potrzeb kolejnych roczników studentów i rynku pracy. Przede wszystkim analizowane są czynniki związane z procesem kształcenia, które utrudniały otrzymanie pracy bądź na odwrót, pomagały w jej uzyskaniu, oraz weryfikacja przez rynek pracy realizacji efektów kształcenia. Wydziałowa Komisja na podstawie wyników badań losów absolwentów przygotowuje propozycje działań na rzecz podniesienia jakości kształcenia. Biuro Karier prowadzi portal internetowy "Absolwent" <http://www.absolwent.uz.zgora.pl/>.

Ankieta „ABSOLWENT” planowana jest do realizacji każdego roku w miesiącu sierpniu. W Ramach Biura Karier Uniwersytetu Zielonogórskiego powołany został Zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego (Zarządzenie nr 12 Rektora UZ z dnia 30 stycznia 2012).

Studenci uczestniczą w procesie zapewniania jakości kształcenia. Wybrani przedstawiciele samorządu studentów uczestniczą w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału. Studenci stanowią ponad 20% składu Rady Wydziału, biorą czynny udział w konstruowaniu programów studiów, nie tylko poprzez opiniowanie planów i programów studiów, ale także poprzez konsultacje prowadzone ze studentami.

Studenci wypełniają także ankiety ewaluacyjne, chociaż zdarza się, że wypełniane są one przez małą część studentów. Wyniki ankiet ewaluacyjnych nie są nigdzie publikowane, ale ich rezultat ma wpływ na cykliczną ocenę pracowników naukowych.

Studenci mają też możliwość wpływania na działania na wydziale poprzez zorganizowanie referendum studenckiego, jednak w ostatnich latach nie skorzystali z takiej możliwości.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Wydział posiada przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów zarządzanie. Wydziałowe komisje dokonują systematycznej oceny efektów kształcenia, przeglądu programu studiów. Prowadzone działania w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają potrzeby lokalnego rynku pracy. Na kierunku zarządzanie prowadzona jest ankietyzacja, okresowa ocena nauczycieli akademickich, hospitacje zajęć. Przeprowadzono pilotażowe badania losów absolwentów.

8.2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą studenci, kadra akademicka oraz przedstawiciele pracodawców. Należy podjąć prace nad aktywizowaniem studentów do współpracy w zakresie doskonalenia jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			

2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		X			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Kierunek zarządzanie ma pełne możliwości rozwoju z uwagi na wysoko kwalifikowaną kadrę akademicką wywodzącą się renomowanych uczelni oraz znaczące zmotywowanie studentów do studiowania na kierunku zarządzanie. Wizytacja wskazała że wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wdrożony i wymaga doskonalenia w zakresie oceny efektów kształcenia, zasad oceny studentów, harmonogramowania zajęć dydaktycznych.

Pewne wątpliwości budzą treści programowe i nazwa specjalności „Finanse, bankowość i ubezpieczenia we współczesnej gospodarce”. Nazwa specjalności obejmuje bardzo szeroki zakres zagadnień, który może być jedynie częściowo zrealizowany w ramach kierunku zarządzanie i stosunkowo niewielkiej liczby godzin specjalnościowych na studiach drugiego stopnia.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia odniosła się do wszystkich uwag zawartych w raporcie z wizytacji, w szczególności zaś dokonała właściwej zmiany nazwy specjalności na „Finanse przedsiębiorstw” i zmian w strukturze przedmiotów i treściach programowych dostosowując je – zgodnie z zaleceniami PKA - do nowej nazwy tej specjalności (Uchwała Rady Wydziału z dnia 16 stycznia 2014 r.). Dokonano również właściwej korekty w organizacji zajęć dydaktycznych.

Podjęte działania upoważniają do zmiany kryterium 3 na „w pełni”.

Tabela nr 3 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
3. program studiów		X			